

LATVIJAS UNIVERSITĀTE

MAGISTRA DARBS

RĪGA 2019

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
SASTATĀMĀS VALODNIECĪBAS UN TULKOŠANAS NODAĻA

TRANSLATION OF TV AND CINEMA FILM TITLES

TV UN KINO FILMU NOSAUKUMU TULKOŠANA

MAĢISTRA DARBS

Autors: **Marts Branks**

Studenta apliecības Nr.: 17037

Darba vadītāja: Lekt. Svetlana Koroļova

RĪGA 2019

ANOTĀCIJA

Maģistra darba tēma ir "Tv un kino filmu nosaukumu tulkošana", tā tika izvēlēta, jo autors bieži apjūk, ieraugot piedāvātos ārzemju filmu un seriālu nosaukumu tulkojumus, un vēlētos, iedziļināties procesā, kas tos rada. Tēma ir aktuāla, jo ārzemju popkultūra tiek patērēta visos sabiedrības slāņos un no tās mūsdienās ir grūti izvairīties. Šī pētījuma mērķis ir analizēt Latvijā izrādīto filmu un TV seriālu nosaukumu tulkojumus, lai noskaidrotu labākos risinājumus. Pētījumā tika izmantota kontentanalīzes pētīšanas metode. Darbu veido četras nodaļas. Pirmajā tiek apkopoti teorētiskie materiāli par filmu un seriālu nosaukumu funkcijām. Otrajā tiek analizētas izvēlētās tulkošanas metodes. Trešajā tiek definētas izteiktākās grūtības, ar kurām tulkotājs saskarās nosaukumu tulkošanā. Ceturtajā daļā tiek analizēti kontentanalīzes rezultāti. Darba noslēgumā tiek izdarīti secinājumi un piedāvāti risinājumi. Šī maģistra darba mērķauditorija ir tulkotāji, kuriem jāsaprot nosaukumu tulkošanu. Pētījuma rezultāti norāda, ka pielietotās tulkošanas metodes seriālos un filmās ir ļoti līdzīgas, bet dažādiem žanriem gan ir savas specifikas. Tāpat arī pētījuma rezultāti norāda uz lielāku radošo brīvību, kāda atļauta tulkotājam strādājot ar seriālu, nevis filmu nosaukumiem. Filmu un seriālu nosaukumu tulkošana ir mākslinieciskas dabas darbs ar komerciālu pieskaņu. Ir nosaukumi, kuriem nepieciešama radoša un unikāla pieeja. Reti ir gadījumi, kad visas nosaukumu funkcijas iespējams pārnest no AV uz MV.

Atslēgvārdi: filmu nosaukumu tulkošana, TV seriālu nosaukumu tulkošana, tulkošanas metodes, nosaukumu funkcijas

ABSTRACT

Master's Thesis " Translation of TV and Cinema Film Titles" is topical because foreign pop culture is consumed in all layers of society and is difficult to avoid today. The aim of this study is to analyze translations of TV series and film titles in Latvia to find the best solutions. The method of content analysis was used in this study. The work consists of four chapters. The first is a collection of theoretical materials on functions of film and TV series titles. The second one compiles the different translation methods. The third defines the most serious difficulties that a translator faces in translating titles. The fourth part analyzes the results of the content analysis. At the end of the thesis conclusions and solutions are made. The target audience for this master's thesis is translators who have to deal with the translation of titles. The results of the research show that the applied translation methods in TV series and films are very similar, but different genres have their own specifics. Similarly, the results of the study point to the greater creative freedom allowed by the translator when working with TV series rather than film titles. Translation of film and TV series titles is a work of artistic nature with a commercial touch. There are titles that need a creative and unique approach. There are rarely cases when all titles functions can be transferred from source language to target language.

Keywords: translation of movie titles, translation of TV series titles, translation methods, name functions

SATURS

APZĪMĒJUMU SARAKSTS/SAĪSINĀJUMI.....	1
IEVADS	2
1. FILMU UN SERIĀLU NOSAUKUMU FUNKCIJAS	3
1.1. Kristianas Nordas iedalījums	3
1.1.1. Galvenās funkcijas	4
1.1.2. Izvēles funkcijas	6
1.2. Pītera Ņūmārka iedalījums.....	8
1.2.1. Galvenās valodas funkcijas	9
1.2.2. Otršķirīgās valodas funkcijas	10
1.3. Komerciālā funkcija.....	10
1.4. Mākslinieciskā funkcija	12
1.5. Kultūras funkcija.....	12
2. TULKOŠANAS METODEDES.....	14
2.1. Vinē un Darbelnē metodes.....	14
2.1.1. Tiešās tulkošanas metodes	14
2.1.2. Brīvās tulkošanas metodes	16
2.2. Pītera Ņūmārka tulkošanas metodes	18
2.2.1. Uzsvars uz AV	19
2.2.2. Uzsvars uz MV.....	20
2.3. Pielāgošana un svešādošana.....	21
2.4. Saīsināšana un papildināšana.....	22
2.5. Citas tulkosanas stratēģijas	23
3. FILMU UN SERIĀLU NOSAUKUMU TULKOŠANAS SPECIFISKĀS GRŪTĪBAS....	25
3.1. Vārdu spēles/Puns.....	25
3.2. Žanra specifikas	26
3.3. Idiomas.....	26
3.4. Īpašvārdi.....	26
3.5. Kultūras reālijas	28
4. KONTENTANALĪZE	29
4.1. Seriālu un filmu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes	29
4.2. Konkrēta žanra nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes.....	32
4.3. Reāliju un īpašvārdu tulkošanā izmantotās metodes	39

4.4. Svešādošanas/pielāgošanas un saīsināšanas/papildināšanas pielietojums	41
SECINĀJUMI	46
TĒZES	48
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI.....	50
PIELIKUMI.....	53

APZĪMĒJUMU UN SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AV – avota valoda

MV – mērķa valoda

MT – mērķa teksts

AT – avota teksts

IEVADS

Maģistra darba tēma ir “Tv un kino filmu nosaukumu tulkošana”, tā tika izvēlēta, jo autors bieži apjūk, ieraugot piedāvātos ārzemju filmu un seriālu nosaukumu tulkojumus, un vēlētos, iedziļināties procesā, kas tos rada. Tēma ir aktuāla, jo ārzemju popkultūra tiek patērēta visos sabiedrības slāņos un no tās mūsdienās ir grūti izvairīties.

Sabiedrības domas dalās jautājumā, vai Latviski tulkotie filmu un seriālu nosaukumi ir veiksmīgi. To radīšanā pielietotās metodes bieži mulšina autoru un viņš izvēlas izpētīt procesu, kas tos rada.

Autors uzskata, ka viens no iemesliem, kādēļ šie tulkojumi nav visai veiksmīgi, ir tas, ka tulkotājam, kurš tulko filmu vai seriālu nosaukumus, svarīgi saprast kādas funkcijas piemīt oriģinālajam nosaukumam, lai viņš veiksmīgi spētu tās atdarināt.

Pētījuma priekšmets ir filmu un TV seriālu nosaukumu tulkošana no angļu uz latviešu valodu. Pētījuma objekts ir Latvijā izrādītās filmas un TV seriāli, kuru nosaukumi tulkoti no angļu uz latviešu valodu.

Šī pētījuma mērķis ir analizēt Latvijā izrādīto filmu un TV seriālu nosaukumu tulkojumus, lai noskaidrotu labākos risinājumus.

Lai sasniegtu šo mērķi, tika izvirzīti šādi uzdevumi:

- Apkopot teorētiskos materiālus par nosaukumu funkcijām, tulkošanas metodēm un problēmām to tulkošanā;
- Veikt 400 latvijā izrādīto filmu un TV seriālu kontentanalīzi;
- Salīdzināt kontentanalīzes saturu.

Izmantota kontentanalīzes pētniecības metode. Darbā izmantoti zinātniskie raksti, kā arī Kristianes Nordas (*Christiane Nord*), Pītera Ņūmārka (*Peter Newmark*) un Vinē un Darbelnē (*Vinay & Darablnet*) darbi.

Darbu veido četras nodaļas. Pirmajā tiek apkopoti teorētiskie materiāli par filmu un seriālu nosaukumu funkcijām. Otrajā tiek analizētas izvēlētās tulkošanas metodes. Trešajā tiek definētas izteiktākās grūtības, ar kurām tulkotājs saskarās nosaukumu tulkošanā. Ceturtajā daļā tiek analizēti kontentanalīzes rezultāti. Darba noslēgumā tiek izdarīti secinājumi un piedāvāti risinājumi.

Pētījuma mērķauditorija ir tulkotāji, kuriem jāsaskarās ar filmu un seriālu nosaukumu tulkošanu.

1. FILMU UN SERIĀLU NOSAUKUMU FUNKCIJAS

Autors uzskata, ka teorētiskajā daļā ir svarīgi apkopot populārākos nosaukumu funkciju iedalījumus. Konkrēta uzmanība tiek vērsta uz Kristianas Nordas (*Christiane Nord*) un Pītera Ņūmārka (*Peter Newmark*) iedalījumu. Tiek pieminēti arī citos teorētiskos materiālos atrastie iedalījumi, kuri pārstāv kategorijās ārpus Nordas un Ņūmark piedāvātajām.

1.1. Kristianas Nordas iedalījums

Savā pētījumā „*Text-Functions in Translation: Titles and Headings as a Case in Point*” (1995) Norda vēlas precizēt, kādas sekas funkcionālajai pieejai ir attiecībā uz tulkošanas teoriju un tās profesionālo praksi, specifiski ņemot vērā virsrakstu nosaukumus. Viņas veidotais pētījums pamatojas uz vairāk nekā 12 000 virsrakstu nosaukumu vācu, angļu, franču un spāņu valodā, tai skaitā zinātnisko žurnālu publikāciju, daiļliteratūras, bērnu grāmatu, īsu stāstu un dzejoļu nosaukumu analīzi. Viņas darbā tika pieņemts, ka virsrakstu nosaukumi ir teksta vienības, kas veido teksta tipus. Viņas darba mērķis bija noskaidrot virsrakstu nosaukumu komunikatīvās funkcijas, specifiskus kultūras un žanra veidus, kā šīs funkcijas ir verbalizētas un kultūras specifiskās strukturālās konvencijas, kas nosaka virsrakstu vispārējo tekstuālo dizainu. (Nord, 1995: 1)

Šajā darbā autors koncentrēsies uz virsrakstu nosaukumu komunikatīvajām funkcijām.

Savā darbā Kristiana Norda nosaka sešus mērķus, kuri veido veiksmīgu nosaukumu. No šiem sešiem mērķiem izriet sekojošās nosaukumu funkcijas:

- Nosaukumam būtu jābūt tādām, kas veicina atpazīstamību. Dēļ tā, kā tirgus ir piesātināts, ieteicams izvēlēties nosaukumu, kurš izcelsies citu vidū - atšķirības funkcija.
- Nosaukumam jābūt atpazīstamam, kā konkrēta mēdija pārstāvim - metatekstuālā funkcija.
- Nosaukumam būtu jābūt spējīgam piesaistīt potenciālā pircēja uzmanību - pātiskā funkcija.
- Nosaukumam būtu noderīgi sniegt informāciju par darba svarīgākajām īpašībām attiecībā uz tā saturu un stilu - informatīvā vai atsauces funkcija.
- Sniegt autora atzinumu par darbu vai kādu no tā aspektiem - ekspresīvā funkcija

- Izsaukt uzmanību un interesi no tiem potenciālajiem pircējiem, kuriem iepriekš nav bijusi interese par šāda veida darbiem - apelatīvā funkcija. (Nord, 1995: 4)

Analizējot iepriekš minētajās sešas funkcijas, Kristiana Norda nonākusi pie secinājuma, ka dažas no tām ir bieži sastopamas visos nosaukumos, neatkarīgi no žanra un kultūras, bet citas, šķiet, ir mazāk svarīgas vai pat nenozīmīgas, vismaz attiecībā uz dažu nosaukumu tiem. Tāpēc ir nepieciešams nošķirt galvenās funkcijas, kas izriet no komunikatīvās situācijas vispārējām iezīmēm, kurās tiek izmantoti nosaukumi, no izvēles funkcijām, ko nosaka īpašie apstākļi, kādos tiek izmantots viens īpašs nosaukums vai nosaukuma tips. (Nord, 1995: 5)

Savā darbā Kristiane Norda uzsver, ka piekrīt dubultajam konceptam funkcionalitāte plus lojalitāte (*functionality plus loyalty*). Kas nozīmē, ka tulkojumu nosaka tā funkcionālais mērķis un šo mērķi nosaka komunikatīvās funkcijas, kurām mērķa teksts paredzēts (*functionality*). Kā arī, tulkotājam jābūt lojālam attiecībā pret saviem partneriem tulkošanas komunikatīvajā mijiedarbībā (*loyalty*), oriģinālā nosaukumā atrodamajiem kultūras nodomiem jāsiglabājas pārtulkotajā darba nosaukumā. (Nord, 1995: 7)

Šai pieejai ir sekojoša ietekme uz nosaukumu tulkošanu. Pieņemot hipotēzi, ka atšķirības, metatekstualās un pātiskās funkcijas ir kopīgas visiem nosaukumiem, bet atsauces, ekspresijas un apelatīvās funkcijas ir specifiskas dažiem nosaukumiem vai nosaukuma tiem, tiek nošķirti divi galvenie stratēģiskie sākumpunkti nosaukumu tulkošanā:

- Lai pārlicinātos, ka tulkotais nosaukums sasniegs trīs galvenās funkcijas, tulkotājam jāievēro funkcionalitātes princips. Tas nozīmē, ka mērķa nosaukumam ir jāatbilst mērķa kultūras normām un konvencijām attiecībā uz formu, sintaksi, teksta dizainu un funkciju marķieriem;
- Izvēles funkcijas nosaka ne tikai normas un konvencijas, bet arī nosaukuma veidotāja specifiskie nodomi. Tāpēc tulkotājam jācenšas padarīt funkcionālās tulkošanas stratēģijas saderīgas ar lojalitātes principu attiecībā uz sūtītāja nodomiem un saņēmēju cerībām. (Nord, 1995: 8)

1.1.1. Galvenās funkcijas

Atšķirības funkcija

Darbam ir svarīga sava nosaukuma identitāte un lai to sasniegtu nepieciešams atbilst atšķirības funkcijai, kura paredz, ka nosaukumam jābūt nepārprotami unikālam un

jānodrošina oriģinālā konteksta identificēšau. Viņas darbā tiek arī pieminēts, ka dažās kultūrās, piemēram, Vācijā, ir pieņemts likums, kurš aizsargā nosaukumus pret negodīgu konkurenci. Šis likums attur no negodīgas atpazīstamības iegūšanas, imitējot kādu plaši pazīstamu nosaukumu. Bet pat tad, ja šāda likumīga aizsardzība nepastāv, tas būtu tulkotāja uzdevums pārbaudīt, vai tulkotais nosaukums nesakrīt, ar kādu agrāk izveidotu nosaukumu, vismaz attiecībā uz nosaukumiem tajā pašā mēdijā. (Nord, 1995: 8)

Kristianes Nordas apkopotajos materiālos ir atrodami vairāki vienādi vai gandrīz vienādi nosaukumi. Un ir interesanti atzīmēt, ka vairumā gadījumu vismaz viens no šiem nosaukumiem ir tulkojums.

Peter Weiss: Das Duell — Anton Tchekhov: Das Duell (tulkojums)

Alejo Carpentier: Los pasos perdidos — André Breton: Los pasos perdidos (tulkojums.)

Tanja Blixen: Out of Africa (tulkojums) — Ihabvala: Out of India (tulkojums)

Biro: Gumdrop to the Rescue (tulkojums) — Ardizzone: Tim to the Rescue (tulkojums)

Piemēri rāda, ka pat konkrēta virsraksta struktūras atkārtotāšanās var traucēt sasniegt atšķirības funkciju. Viņa savā darbā īpaši norāda uz Vācu literatūrā atrodamajiem nosaukumu tulkojumiem, specifiski uz *Enid Blyton*, *Leon Garfield* un *Federica de Cesco* darbiem, kuru nosaukumos atrodams vārds „*Mystery*”. Lai gan oriģinālie nosaukumi izmantoja nosaukuma modeļus, kuri izcēlās viņu dzimtenes kultūras kopumā. Dēļ šīs atšķirības trūkuma Vācu lasītāji, kas vēlēties iegādāties jauno „*Mystery*” grāmatu var neapzināties, ka viņiem būs jānorāda autora vārds, lai viņi varētu iegūt tieši to, ko viņi vēlas. Šīs nelabvēlīgās intertekstualitātes formas ir jānošķir no tīšas intertekstualitātes, piemēram, parodijas, virsrakstu vai virsrakstu modeļu citēšanas.

Tādējādi, lai ievērotu atšķirības funkciju nosaukumu tulkošanā, tulkotājam jākoncentrējas ne tikai uz funkcionalitāti, bet arī uz to, kas ietekmē tulka lojalitāti gan pret oriģinālo autoru, gan pret mērķauditoriju. (Nord, 1995: 9)

Metatekstuālā funkcija

Nosaukuma metatekstuālo funkciju nodrošina ne tikai neverbālie kādas konkrētas izpausmes, kā nosaukuma līdzekļi (grāmatas vāks, papildinājumi nosaukumam utt.), bet arī formālās, sintaktiskās un stilistiskās normas un konvencijas, kuras tiek izmantotas konkrētajā kultūrā. Tās sevī ietver konvencijas un skaidri izteiktas metatekstualitātes izplatību un biežumu, piemēram: teksta tipa apzīmēšanu tā nosaukumā vai apakšnosaukumā. Kā piemērs tiek izmantots nosaukums: *Arthur Miller: Timebends. A life*. Kas ir printēts uz grāmatas (mēdij)

vāka, ar norādi 1987 (laiks), izdevniecībā Penguin/London (vieta). Iekavās norādītie faktori, kopā ar nosaukumu, norāda uz teksta tipu.

Lai sasniegtu metatekstuālo funkciju, nosaukumam ir jābūt pieņemam lasītājam, un šo pieņemamību nosaka tas, ko sagaida konkrētās kultūras specifikas, piemēram, spāņu dzejoļu vai vēstuļu kolekciju nosaukumos parasti ir atrodamī lietvārdi, bet vācu nosaukumos biežāk sastopamas daudzskaitļa formas. (Nord, 1995: 10)

Pātiskā funkcija

Nosaukuma pātiskā funkcija ir atkarīga no tā garuma un mnemoniskās kvalitātes, kas bieži tiek nostiprināta, izmantojot sabiedrībā pazīstamus nosaukuma modeļus vai citus intertekstualitātes veidus.

Salīdzinot nosaukumu vidējo garumu, Kristiane Nord nonāk pie secinājuma, ka tie viņas apskatītajās kultūrās sevišķi neatšķiras. Acīmredzot optimāls nosaukuma garums ir no trim līdz četriem vārdiem. Garākus nosaukumus ir iespējams padarīt atmiņā paliekošākus, ja tiek izmantota oriģināla struktūra, lozungi vai ritmiska nosaukumā atrodamo vārdu secība. (Nord, 1995: 11)

1.1.2. Izvēles funkcijas

Atsauces funkcija

Atsauces funkcija ir atkarīga no referenta, tā balstās uz reālās pasaules parādības vai fenomena, kas tiek aprakstīts nosaukumā. No tulkošanas viedokļa tā galvenokārt ir referenta kultūras piederība un līdz ar to tā pārstāv kultūras attāluma aspektu, kurš rada izpratnes problēmas tulkošanā. Lai sasniegtu oriģinālvalodā attēloto references funkciju, nosaukumā norādītajai informācijai jābūt saprotamai un pieņemamai saņēmējam. Turklāt tulkotājam ir jāņem vērā visi oriģinālā paustie konkrētie atsauces nolūki.

Savā darbā Kristiane Nord nošķir vairākas apakšfunkcijas, kuras kopā veido references funkciju: informācija par tēmu vai saturu kontekstā, tematiskā atsauce - *Jane Austen: Pride and Prejudice*, informāciju par lingvistiskajām īpatnībām kontekstā - *Howe:*

The Day the Teacher Went Bananas vai informāciju par komunikatīvās situācijas apstākļiem un teksta tipu - M.- M. Davy: *Initiation à la symbolique romane*. (Nord, 1995: 12)

Ekspresīvā funkcija

Ekspresīvā funkcija sevī ietver emocionālo apakšfunkciju (emociju izpausmi, ar deminutīviem, jeb pamazināmajiem vārdiem vai pārāko pakāpi, atsaucoties uz tādām jūtām kā mīlestība, izmantojot pirmo personu, vienskaitli utt.) un novērtējošo apakšfunkciju (kvalitātes novērtējuma izteikšanu, piemēram, izmantojot pozitīvas/negatīvas konotācijas, izvērtējot īpašības vārdus vai apstākļa vārdus utt.). Ekspresivitāte nosaukumos var atsaukties uz teksta referentu (*Raymond Queneau: Pierrot mon petit*), uz pašu tekstu (*The Prettiest Love Letter in the World*), vai uz faktoriem komunikatīvajā situācijā (*HillaireBelloc: Bad Child's Pop-Up Book of Beasts*).

Katrs novērtējums ir jāapskata attiecībā pret specifisko kultūras sistēmu, uz kuras pamata tā vērtības ir balstītas. Mūsu pašu kultūras skatpunkts nosaka ne tikai to, ko mēs redzam (mūsu "horizonts"), bet arī to, kā mēs to redzam (mūsu „perspektīva”). Katram tulkotājam jāapzinās savas perspektīvas relativitāte, lai netiktu ignorēta autora perspektīva, kād tā ir izteikta nosaukumā. Tas ir īpaši svarīgi gadījumos, kur novērtējošā apakšfunkcija nav skaidri formulēta nosaukumā. (Nord, 1995: 13)

Apelatīvā funkcija

Apelatīvā funkcija ir paredzēta kontakta izmantošanai, kuru izveidojusi pātiskā funkcija un nosaukuma lasītāju rosināšanai pievērst uzmanību produkta nosaukumam un lasīto interpretēt autora iecerētajā veidā.

Tāpēc tiek nošķirtas divas apakšfunkcijas šajā kontekstā: tas, ka noteikti jāpiesaista lasītājs (sava veida reklāmas funkcija) un lasītāju interpretācijas vadīšana (sava veida pārlicinoša funkcija).

Reklāmas funkcija tiek panākta tieši ar poētiskajiem un retoriskajiem līdzekļiem (piem., aliterāciju un atskaņām, kā (*Dodd: Hairy Maclary from Donaldson's Dairy*) vai netieši, piedāvājot pievilcīgus satura elementus, piemēram, atsauci uz ieskatījumu ieintriģējošā pasaulē kā (*J. G. Ballard: Memories of the Space Age*), atsaucoties uz

pažīstamiem stāstiem vai mītiem (*F. Scott Fitzgerald: Babylon Revisited*), izmantojot adresāta specifisko valodu (*Jan Ormerod: Mum`s House*), iepazīstinot ar interesantu referenta novērtējumu (*Barr: A Curious Life for a Lady*).

Pārliciecināšo funkciju raksturo metaforas (*T.S. Eliots: The Waste Land*), simboli un alegorijas (*Stendhal: Le rouge et le noir*), aforismi (*Ciro Alegria: El mundo es ancho y ajeno*), citāti (kā *J. Baldwin: Go, Tell It on the Mountain*).

Apelatīvā funkcija galvenokārt ir atkarīga no saņēmēja. Gan tieša, gan netieša apelatīvā funkcija nevar darboties, ja vien tā neatbilst iecerētās auditorijas cerībām un nepieciešamībām. Tulkotājam ir jāciena apelatīvā funkcijai, kas paredzēta, lai vadītu lasītāja interpretāciju par nosaukuma kontekstu.

Strādājot ar apelatīvo funkciju, tulkotājam ir svarīgi pielietot sekojošos vispārējos noteikumus. Ja sākotnējais nosaukums norāda uz konkrētu apelatīvo nodomu, tulkotājam jācenšās to padarīt pieejamu un saprotamu mērķauditorijai, bet viņš var brīvi izvēlēties, kādus līdzekļus viņš uzskata par piemērotiem. Var būt gadījumi, kad tulkotājam nosaukumam ir nepieciešama apelatīvā funkcija, lai gan sākotnējais nosaukums neuzrāda apelatīvos elementus vai kad apelatīvā funkcija tiek pārvietota uz autora vārdu avota kultūrā. (Nord, 1995: 14)

1.2. Pītera Ņūmārka iedalījums

Pīters Ņūmārks uzskata, ka visi tulkojumi tiek netieši balstīti uz valodas teoriju. Tādējādi vairākos aspektos tulkošana ir vingrinājums lietišķajā valodniecībā. Viņš izmanto Bihlera (*Bühler*) funkcionālo valodu teoriju, ko pielāgojis Jākobsons (*Jakobson*), un atzīst to kā visnoderīgāko tulkam. (Newmark, 1988: 39)

Pēc Bihlera domām, trīs galvenās valodas funkcijas, ir ekspresīvā, informatīvā, kuru viņš dēvēja par “reprezentatīvo” - un vokatīvā (apelācijas) funkcija: šos viņš nosauc kā galvenos valodas lietošanas mērķus.

Viņa noteiktās otršķirīgās valodas funkcijas ir estētiskā (saukta par „poētisko”), pātiskā un metavalodu (metalingual) funkcija. (Newmark, 1988: 43)

1.2.1. Galvenās valodas funkcijas

Ekspresīvā funkcija

Ekspresīvās funkcijas pamatā ir runātāja, rakstnieka vai izteiciena radītāja prāts. Viņš izmanto to, lai izteiktu savas jūtas neatkarīgi no atbildes. Raksturīgie ekspresīvie teksta veidi ir:

- Tēlainā literatūra un tās četri galvenie veidi - liriskā dzeja, īsi stāsti, romāni un lugas;
- Autoratīvie paziņojumi. Jebkura rakstura teksti, kas iegūst autoratīvo elementu no to autoru augstā statusa vai to lingvistiskās kompetences. Šādiem tekstiem piemīt to autoru personīgais "zīmogs";
- Autobiogrāfijas, esejas, personīgā sarakste. Tās ir ekspresīvas, brīdī kad to saturs ir personīgas dabas un lasītāja esamībai nav nozīmes. (Newmark, 1988: 39)

Informatīvā funkcija

Valodas informatīvās funkcijas pamatā ir ārējā situācija, fakti par notikumiem, realitāti ārpus valodas, tostarp ziņas un reportāžas. Tulkošanas nolūkos tipiski informatīvie teksti var attiekties uz jebkuru tematu. Informatīvā teksta formāts bieži ir standarta: mācību grāmata, tehniskā instrukcija, raksts laikrakstā vai periodisks izdevums, zinātniskais pētījums vai sanāksmes protokols. (Newmark, 1988: 41)

Vokatīvā funkcija

Valodas vokatīvās funkcijas pamatā ir lasītājs vai adresāts. Pīters Ņūmārks izmanto jēdzienu "vokatīvs" tādā nozīmē, ka tas aicina lasītājus rīkoties, domāt vai just. Reaģēt tādā veidā, kā to ir vēlējis panākt teksta autors. (Newmark, 1988: 42)

1.2.2. Otršķirīgās valodas funkcijas

Estētiskā funkcija

Estētiskā funkcija attiecas uz valodu, kura paredzēta, lai iepriecinātu maņas, tas tiek panākts ar metaforām, ritmu, kontrastiem, izteicieniem, klauzulām un vārdu spēlēm. Tai ir liela nozīme gadrīz visā dzejā, dzejoļos un bērnu pantiņos, kā arī dažādu veidu publicitātē, kā saukļos un TV reklāmas. (Newmark, 1988: 43)

Pātiskā funkcija

Valodas pātiskā funkcija tiek izmantota, lai uzturētu draudzīgu kontaktu ar adresātu, nevis lai dalītos ar informāciju. Tā izpaužas balss tonī, standarta frāzēs vai pātismi (*phaticisms*) formā, piemēram, sarunvalodā un dialogā: „Kā tev klājas?”, „Jūs zināt”, „Vai tev viss labi?”, “Vai jums bija laba nedēļas nogale”, “Tiksimies rīt”, „Jauki, jūs redzēt”. (Newmark, 1988: 44)

Metavalodu (metalingual) funkcija

Metavalodas funkcija norāda uz valodas spēju izskaidrot, nosaukt un kritizēt savas iezīmes. Lielākajai daļai valodu šī spēja izpaužas līdzīgos veidos, caur jēdzieniem: teikums, gramatika, darbības vārdi, utt. Bet pastāv arī valodas, kurās tiek tikai runāts un kurām ir bijis mazs kontakts ar citām. Šādām valodām nav novērojama metavalodas funkcija. (Newmark, 1988: 44)

1.3. Komerčiālā funkcija

Filmas virsrakstam ir jāaizsniedz auditorija un pēc tam jānopelna nauda. Tāpēc nosaukumiem vajadzētu radīt skatītājos interesi, ilūziju un estētiskās emocijas, kas mudinātu viņus nopirkt produktu. Audiovizuāls darbs, piemēram, filma sevī ietver vairākus cilvēka maņām tīkamus

aspektus, tāpēc tām ir liels komerciālais potenciāls. Tāpat tiek uzsvērts, ka filma ir prece un tās nosaukums ir reklāma. (Bai, 2018: 121)

Filma ir sava veida komerciāls mākslas darbs, un šie komerciālie faktori ir jāņem vērā, tulkojot nosaukumus. Lai to paveiktu tulkotājam, ir nepieciešams saprast mērķa valodas kultūras, temperamenta un interešu iezīmes un radīt tādu psiholoģisko identitāti nosaukumam, kurš iedvesmotu apmierināt estētiskās tieksmes un rosinātu vēlmi skatīties. (Bai, 2018: 121)

Filmas sevī ietver vairākas mākslas formas: mūziku, vizuālo mākslu un rakstniecību. Tās ir īpašas, kā masu kultūras patēriņa objekts. Un, lai šis mēdijs izdzīvotu tam, ir nepieciešams auditorijas patēriņš. Tādēļ filmu nosaukumu tulkošanā vienmēr būs biznesa tendences. (Bai, 2018: 122)

Nosaukums darbojas kā filmas pārdevējs, un tā galvenais uzdevums ir sazināties ar savu potenciālo patērētāju un pārliecināt viņu patērēt. Tā mērķis ir izcelt filmas saturu un uzlabot ietirgojumu kasē. (Bai, 2018: 122)

Savā rakstā par Tarantino filmu nosaukumiem Ruizis un Pardo (*Ruiz & Pardo*) runā par filmu nosaukuma tulkošanu, kā sarežģītu un globalizētu pārrakstīšanas fenomenu, kas sniedz labumu filmu nozares komerciālajām un ideoloģiskajām interesēm: mārketinga funkciju, skatītāju uzmanības piesaistīšanu. (Urban, Surdyk, 2016: 155)

Vratislavs Berdis (*Vratislav Berdis*) savā pētījumā "*English film titles and their Czech equivalents*" secina, ka vecais izteiciens: „Nekad nevērtējiet grāmatu pēc tās vāka”, iespējams, nav pareizs. (Berdis, 2013: 12)

Tīši vai ne, lielākā daļa cilvēku izvēlās filmu pēc tās nosaukuma, un filmu producenti ļoti labi apzinās šo faktu. Šī iemesla dēļ liela uzmanība tiek pievērsta tam, vai nosaukums būs komerciāli veiksmīgs. Viņš apgalvo, ka filmas nosaukuma nozīme ir lielāka nekā grāmatas nosaukuma nozīme, dēļ ļoti plašās potenciālās filmas auditorijas un tādējādi mārketinga lomai filmas nosaukuma veidošanā ir lielāka finansiāla nozīme. (Berdis, 2013: 12)

Nielsen Analytics veiktais pētījums 2007. gadā atbalsta šo faktu. Viņu veiktā analīze parādīja, ka 37,5% filmu skatītāju uzskata, ka filmas nosaukums ir kritisks faktors, tajā, lai noteiktu, vai redzēt filmu vai nē. (Berdis, 2013: 13)

Nosaukumi spēlē nozīmīgu komunikatīvo lomu, jo tie ir paredzēti potenciālo lasītāju vai skatītāju uzmanības pievēršanai. Uzmanību piesaistošs nosaukums var pārliecināt potenciālo auditoriju lasīt grāmatu, laikrakstu vai noskatīties filmu. (Pena-Cervel, 2016: 305)

Atsaucoties uz filmām, konkrēta tulkojuma izvēles iemesli būtībā ir komerciāli. Dažreiz mārketinga apsvērumu dēļ nosaukums tiek atstāts bez tulkojuma Alladin (*Aladdin*) vai pievienots starp iekavām, kā burtiskā tulkošana (*Toy Story (Juguetes)*). Šo parādību var

izskaidrot, atsaucoties uz mārketingu ar filmām saistītu produktu tirdzniecībā, piemēram, T-krēklu, krūžu vai citu produktu ar filmas logotipu pārdošanā. (Bobadilla-Perez, M. 2007: 123)

Filmas nosaukums ir tas, kas vispirms pievērš mūsu uzmanību un izraisa mūsu interesi par filmu. Tādā veidā nosaukuma izvēle ir būtiska mārketinga kampaņas sastāvdaļa, un tā var būtiski mainīt to, vai filma ir komerciāli veiksmīga. Filmas nosaukums, kā arī citi mārketinga kampaņas aspekti var tikt mainīti, lai tie atbilstu tām īpašajām kultūras prasībām, kuras raksturīgas vietai, kurā filma tiks, izrādīta. (Internetā 1)

1.4. Mākslinieciskā funkcija

Filmas ir mākslas veids, un filmu nosaukumiem parasti piemīt mākslinieciskas iezīmes, lai apmierinātu auditorijas gaumi. Filmu nosaukumi var sasniegt savas mākslinieciskās iezīmes, racionāli izmantojot vārdu spēlēs vai metaforas. Tas, vai nosaukumam ir mākslinieciskas iezīmes, ietekmēs auditorijas novērtējumu par filmu. Izmantojot mākslinieciskās iezīmes iespējams skatītājam nodot emocijas un pārdzīvojumus, kurus sniegs filma. (Bai, 2018: 122)

Tā kā nosaukumi ir tik atkarīgi no satura, un, jo īpaši mūsdienās, kad tiem ir tendence sniegt būtisku informāciju satura pareizai izpratnei, tulkotājam nav daudz brīvības mainīt nosaukumu, kas piespiež zaudēt dažas konotācijas tulkošanas procesā. Tādējādi, lai gan dažreiz nosaukumu tulkojumos ir acīmredzama kļūda, no kuras varēja izvairīties, kopumā Marija Pereza (*Maria Perez*) uzskata, ka tas, ko cilvēki vēlas kritizēt, kā sliktus nosaukumu tulkojumus, patiesībā ir rezultāts nopietnai izvērtēšanai un lēmumu pieņemšanai. Nosaukums ir ļoti svarīga mākslas darba daļa, un tos ir ļoti grūti tulkot. Fakts, ka tiek, strādāts ar mākslas darbiem, liek tulkotājam darīt visu iespējamo, lai viņa veikums paliktu uzticīgs oriģinālajam autoram un viņa darbam. (Bobadilla-Perez, M. 2007: 124)

1.5. Kultūras funkcija

Žihongs Bai (*Zhihong Bai*) uzsver, ka, lai tulkotājs spētu tulkot filmas nosaukumu tam, ir nepieciešama izpratne par mērķa kultūru. Pēc viņa domām, tulkotājam ir jāprot ne tikai vairākas valodas, bet arī jāpārzin vairākas kultūras. Valoda ir kultūras daļa. Filma, kā kultūras sastāvdaļa neizbēgami atspoguļo tās īpašības. Tulkojot filmas nosaukumu, ir nepieciešams izprast dažādas kultūras vides. (Bai, 2018: 121)

Viņš arī uzsver, ka tulkošanā pastāv divi dažādi kultūras veidi. Vienu no tiem viņš dēvē par kultūru ar lielo K, bet otru par kultūru ar mazo k. Pirmais attiecas uz kultūru, ko

teksts kopumā atspoguļo vai ietver. Šāda veida kultūra sakņojas sabiedrības kultūras būtībā. Otrs attiecas uz kultūras elementiem, kas tiek ietverti pašā valodā. (Bai, 2018: 121)

Filma ir arī kultūras atbalstītājs, kas piedēvē filmu nosaukumiem īpašu kultūras apmaiņas funkciju. Ja jūs nepārzināt kādu kultūru, jūs iespējams, nevarēsiet saprast filmas nosaukuma izvēli. (Bai, 2018: 121)

Filma ir sava veida kultūra, tā ir mākslas darbs ar komerciāliem mērķiem, un šie komerciālie mērķi ir jāņem vērā, tulkojot nosaukumus. Priekš tā ir nepieciešams, lai tulkotājs saprastu mērķa valodas kultūras un estētiskās temperamenta iezīmes un radītu nosaukuma psiholoģisko identitāti, kura iedvesmos estētisko baudu un vēlmi skatīties. (Bai, 2018: 121)

Ailans Dings (*Ailan Ding*) savā darbā „*A Study of Film Title Translation From the Perspective of Peter Newmark's Communicative Translation Theory*” uzsver, ka, filma ir sava veida mākslas forma un kultūras nesējs. Filma var sevī ietvert kultūras attīstības izmaiņas; tā var arī ietvert sarežģītus sociālās dzīves aspektus, kurus citi mēdiji nevar parādīt. Filmās pamatmērķis ir parādīt objektīvo pasauli. Cilvēki nevar veidot filmas bez objektīvas pasaules vai kultūras. Visas populārākās filmas sevī ietver konkrētas ēras kultūras izpausmes un ideoloģiskās tendences. Kultūra ir filmu pamatā, un filmas vienlaikus bagātina kultūru. (Ding, 2016: 33)

Apkopojot visu iepriekš minēto šajā nodāļā autors secina, ka valodai ir daudz funkciju un dēļ tā ka filmas un seriālu nosaukumi tiek būvēti uz valodas bāzes, tie sevī atspoguļo šīs funkcijas. Tiem ir jābūt atšķirīgiem, jāizceļas citu starpā, jānodod informācija par saturu un žanru, tie nes avota valodas kultūras mantojumu un vienlaikus ir radīti gan ar komerciālām, gan mākslinieciskām iecerēm no autora puses. Katram stāstam, filmai, seriālam vai lugai nosaukums ir pirmais, ko auditorija ierauga, tas, iespējams, ir svarīgākais aspekts darba identitātē. Dēļ, tā autors uzskata, ka tulkotājs, kurš tulko, šo svarīgāko mākslas darba aspektu, nes atbildību par mākslas darba identitātes nodošanu un ir tieši iesaistīts mākslas darba jaunrades procesā.

2. TULKOŠANAS METODES

Autors uzskata, ka, lai būtu iespējams, spriest par jau veikto tulkojumu tendencēm nepieciešams apkopot dažādās tulkošanas metodes, kuras varētu tikt pielietotas filmu un TV seriālu nosaukumu tulkošanā.

2.1. Vinē un Darbelnē metodes

Franču valodas mācību grāmatas tulkojums angļu valodā aptuveni 40 gadus pēc tās pirmās publikācijas ir reti sastopams notikums lingvistikas jomā. Ar *Stylistique Comparée du français et de l'anglais* publikāciju 1958. gadā tās autori lauza jaunus pamatus, vienlaikus sniedzot nenovērtējamu pakalpojumu tulkošanas nozarei. Radot šo tulkošanas rokasgrāmatu, kura pielietojama ikdienas prakse kopā, teorētisko pamatu, kurš apvieno gramatiku ar pragmatiku un stilistiku, viņi nodibināja jaunu pamatu tulkotāju mācību kursu emancipācija un to atzīšanā par pilnvērtīgu augstskolas grādu ar ievērojamu formālo akadēmisko saturu.

Vinē un Darbelnē (*Vinay un Darbelnet*) noraida atsevišķus vārdus, kā tulkošanas vienības uzsverot, ka tulkotāji darbojas ar idejām un jūtām dažādos semantiskajos laukos, nevis ar atsevišķām leksēmām. (Walinski, 2001: 57)

Tulkošanas procesā tulkotāji izveido attiecības starp divu valodu lingvistisko sistēmu specifiskajām izpausmēm, vienu, kura jau ir izteikta, un otru, kura vēl ir potenciāla un pielāgojama. Tādējādi tulkotāji saskaras ar noteiktu sākuma punktu, kurā viņi lasa tulkojamo darbu un savā prātā veido iespaidu par mērķi, kuru vēlas sasniegt. Metodes vai procedūras šī mērķa sasniegšanai ir neskaitāmas. Bet Vinē un Darbelnē piedāvā šīs metodes iedalīt septiņās kategorijās. Kuras praksē var izmantot atsevišķi vai kopā. (Darbelnet, Vinay, 1984: 30)

2.1.1. Tiešās tulkošanas metodes

Dažos tulkojumos var būt iespējams transponēt avota valodas ziņojuma elementu mērķa valodā, tas ir iespējams, ja oriģināls ir balstīts vai nu uz paralēlām kategorijām, kurā gadījumā mēs varam runāt par strukturālo paralēlismu vai uz paralēlām koncepcijām, kas radušās metalingvistisko paralēļu rezultātā. Abi šie gadījumi atļauj tulkam pielietot tiešās tulkošanas metodes. (Darbelnet, Vinay, 1984: 31)

Aizņemšanās

Lai pārvarētu to, ko Vinē un Darbelnē dēvē par trūkumu (*lacuna*), parasti metalingvistiska tipa (piemēram, jauna tehniska procesa nosaukums, iepriekš nezināms jēdziens), aizņemšanās ir vienkāršākā metode. Vinē un Darbelnē uzskata, ka šajā kontekstā šo metodi nebūtu pat nepieciešams aprakstīt, ja vien tulkotājiem to reizēm nebūtu nepieciešams izmantot, lai radītu stilistisku efektu. Piemēram, lai ienestu tulkojumā AV kultūras garšu, var tikt izmantoti svešzemju termini, piem., krievu vārdi kā “*rubļi*” vai “*datchas*” vai “*dollar*” un “*party*” no amerikāņu angļu valodas, Spāņu pārtikas nosaukumi “*tekila*” un “*tortiljas*” utt. Gadījumos, kad oriģināltekstā norises vieta ir tipiska kādai kultūrai, iespējams, labāk ir netulkot terminus, lai nebūtu jāpiemeklē ne pārāk derīgas alternatīvas MV.

Daži labi izveidoti, galvenokārt vecāki aizņēmumi tiek tik plaši izmantoti, ka tos vairs neuzskata par tādiem, un tie ir kļuvuši par attiecīgās MV leksikas daļu. Daži Anglijas aizņēmumu piemēri: “*Menu*”, “*Carburettor*”, “*Hangar*”, “*Chic*” un franču izteicieni kā, “*déjà vu*”, “*enfant terrible*” un “*rendez-vous*” vairs netiek uzskatīti par aizņēmumiem. Error! Bookmark not defined.

Kalks

Kalks ir īpašs aizņēmuma veids, ar kuru viena valoda aizņemas citas valodas izteiksmes formu un pēc tam burtiski pārtulko katru no tās elementiem. Tā rezultāts ir vai nu leksiskais kalks: „*Compliments of the Season*” – „*Compliments de la saison*”, kurš ievēro MV sintakses struktūru un izveido jaunu izteicienu. Vai strukturālais kalks, kurš valodā izveido jaunu konstrukciju: „*Science-fiction*” - „*Science-fiction*”.

Tāpat kā ar aizņēmumiem, arī starp kalkiem ir, daudzas fiksētas vērtības, kas pēc kāda noteikta laika kļūst par neatņemamu valodas sastāvdaļu. Tulkotāji ir ieinteresēti jaunos kalkos, kas varētu kalpot, lai aizpildītu „*lacone*”, neizmantojot pilnīgi jaunu aizņēmumu. (Darbelnet, Vinay, 1984: 32)

Burtisks tulkojums

Burtiskais tulkojums ir AV teksta tieša pārņemšana uz gramatiski un idiomatiski piemērotu MV tekstu, kurā tulkotāju uzdevums aprobežojas ar to, ka tiek ievērotas MV lingvistiskās nepieciešamības.

Principā burtiskā tulkošana ir unikāls risinājums, kas pats par sevi ir atgriezenisks un pilnīgs. Tā ir visizplatītākā, ja tulkošana notiek starp divām vienas ģimenes valodām (piemēram, starp franču un itāļu valodām), un vēl jo vairāk tad, ja šīm valodām ir vienāda kultūra. (Darbelnet, Vinay, 1984: 33)

2.1.2. Brīvās tulkošanas metodes

Ja pēc iepriekšminēto trīs procedūru izmantošanas tulkotājs uzskata, ka tulkojums ir nederīgs, viņam jāizmanto brīvās tulkošanas metodes. Ar nederīgu tiek saprasts tulkojums, kurš:

- Dod citu nozīmi, vai;
- Kuram nav nozīmes, vai;
- Kurš ir strukturāli neiespējams, vai;
- Kuram nav atbilstošas alternatīvas MV, vai;
- Kuram ir atbilstoša izteiksme MV, bet ne tajā pašā reģistrā.

Var notikt arī tā, ka strukturālo vai metalingvistisko aspektu atšķirību dēļ, dažus stilistiskus efektus nevar pārnest MV, nesagraujot sintaktisko secību vai pat leksiku. Šajā gadījumā tiek saprasts, ka jāizmanto sarežģītākas metodes, kuras sākotnēji var šķist neparastas, bet tomēr sniedz tulkotājam stingru kontroli pār viņu darba uzticamību. (Darbelnet, Vinay, 1984: 34)

Transponēšana

Metode, ko sauc par transponēšanu, sevī ietver viena vārda aizstāšanu ar citu, nemainot ziņojuma nozīmi.

Tulkošanā pastāv divi atšķirīgi transponēšanas veidi:

- obligāta transponēšana;
- neobligātā transponēšana, kuru var pielietot iekšēji - vienas valodas ietvaros.

No stilistiskā viedokļa oriģinālam un transponētajai izteiksmei ne vienmēr ir vienāda vērtība. Tādēļ tulkotājiem ir jāizvēlas transponēšana tikai tad, ja šādā veidā iegūtais tulkojums labāk iekļaujas tekstā vai tas atļauj saglabāt kādu īpašu stila niansi. (Darbelnet, Vinay, 1984: 36)

Modulācija

Modulācija ir ziņojuma formas variācija, kas iegūta, mainot tā skatpunktu. Šīs izmaiņas var būt attaisnojamas, ja burtiskā tulkošana vai transponēšana nonāk pie tulkojuma, kurš, lai gan ir gramatiski pareizs, tiek uzskatīts par nepiemērotu, neidiomātisku vai neērtu MV.

Tāpat kā, transponēšanas gadījumā tiek nošķirtas brīvās modulācijas no fiksētajām vai obligātajām modulācijām. Modulācijas veids, kas negatīvu AV izteiksmi pārvērš pozitīvā MV izteiksmē, biežāk nav obligāts, lai gan tas ir cieši saistīts ar katras valodas struktūru.

Starpība starp fiksēto un brīvo modulāciju ir pakāpē. Fiksētas modulācijas gadījumā tulkotāji, kuriem ir labas abu valodu zināšanas, brīvi izmanto šo metodi, jo viņi būs informēti par vēlamās izteiksmes pieļautajām normām saskaņā ar vārdnīcu un gramatikas likumiem.

Brīvās modulācijas ir atsevišķi gadījumi, kas vēl nav noteikti valodā un kuru lietošana nav pieņemta, tāpēc procedūra katru reizi jāveic atkārtoti. Tomēr tas nav tas, kas to klasificē kā brīvu, ja modulācija tiek veikta tā, kā tas ir vajadzīgs, tulkojumam, kas radies, būtu pilnībā jāatbilst MV norādītajai situācijai. (Darbelnet, Vinay, 1984: 36)

Ekvivalence

Ekvivalence, kas pazīstama arī kā pārformulēšana, rada līdzvērtīgu tekstu MV, izmantojot pilnīgi atšķirīgas stilistiskās un strukturālās metodes. Klasiskie ekvivalences piemēri sevī ietver izsaucienu tulkošanu. Error! Bookmark not defined.

Ekvivalences metode tulkošanas studijās var būt vienkārša vai sarežģīta. Vinē un Darbelnē izskaidro ekvivalenci, kā kaut ko, kas gandrīz pilnībā pieder kultūrai, izmantojot kā piemēru to, kā tiek izteiktas sāpes. Angļu valodā tiek lietots termins "*ouch!*", bet franču valodā šīs skaņas burtiskā atveidošana nebūtu noderīga lasītājam. Tā vietā, ekvivalents "*ouch!*" franču valodā ir "*aié!*". Abi vārdi lasītājiem nekavējoties norādītu, ka runa ir par sāpēm. (Darbelnet, Vinay, 1984: 38)

Līdzvērtība attiecas arī uz idiomātiskām izpausmēm, kurās ir visi leksiskie un gramatiskie elementi, bet tulkošana burtiski liktu lasītājam apjukt. Angļu izteiciens "*speak of the devil*" neko nenožīmētu franču valodā, jo līdzvērtīgā izteicienā viņi piemin „*wolf*". (Internets 2)

Adaptācija

Ar šo septīto metodi tiek sasniegta tulkošanas galējā robeža: to lieto gadījumos, kad situācija, uz kuru atsaucas AV, MV kultūrā nav zināma. Šādos gadījumos tulkotājiem ir jāizveido jauna situācija, kuru var uzskatīt par līdzvērtīgu. Tādēļ adaptāciju var raksturot kā īpašu ekvivalences veidu, situācijas ekvivalenci.

To sauc arī par kultūras aizstāšanu vai kultūras ekvivalenci, tas ir kultūras elements, kas aizvieto sākotnējo tekstu ar tādu, kas labāk atbilst MV kultūrai. Tādējādi tiek sasniegts atpazīstamāks un visaptverošāks tulkojums. (Darbelnet, Vinay, 1984: 39)

Adaptācija ir līdzīga ekvivalencei tādā veidā, kā tulkotājs cenšas pārvērst AV, par MV, vienlaikus nodrošinot, ka rezultāts ir tikpat svarīgs un nozīmīgs kā oriģināls. Iedomājieties, ka AV pieminēts kaut kas tāds, kas ir tik nenoliedzami tuvs angļu valodai, ka tā tulkojums franču valodā zaudētu absolūti visu nozīmi, vai otrādi. **Error! Bookmark not defined.**

2.2. Pītera Ņūmarka tulkošanas metodes

Galvenā tulkošanas problēma vienmēr ir bijusi tā, vai tulkot burtiski vai brīvi. Līdz deviņpadsmitā gadsimta sākumam daudzi rakstnieki atbalstīja sava veida brīvo tulkojumu, tādu kurš vairāk koncentrējas uz teksta domu nevis saturu, uz tā nozīmi nevis formu.

Tikai deviņpadsmitā gadsimta sākumā, kad kultūras antropoloģiskie pētījumi liecināja, ka valodas barjeras ir nepārvaramas, un ka valoda ir kultūras rezultāts. Kļuva populārāks viedoklis, ka precīzs tulkojums nav iespējams, un, ja tulkošana tiešām tika mēģināta, tad tulkojumam jābūt pēc iespējas burtiskākam. (Newmark, 1988: 45)

Pīters Ņūmārks uzsver, ka šis viedoklis bija tīri teorētisks, jo netika ņemts vērā tulkojuma mērķis, auditorija, teksta tips un citi svarīgi faktori. Pārāk bieži rakstnieki, lasītāji un tulki tika netieši saistīti, neņemot vērā kontekstu.

Ņūmārks iedala tulkojumus divās kategorijās:

- Uzsvars uz AV: *word for word* tulkojums, burtiskais tulkojums, uzticīgais tulkojums, semantiskais tulkojums;
- Uzsvars uz MV: adaptācija, brīvais tulkojums, idiomātiskais tulkojums, komunikatīvais tulkojums. (Newmark, 1988: 45)

2.2.1. Uzsvars uz AV

Burtiskais tulkojums

To bieži demonstrē kā interlineāro tulkošanu, novietojot MV tieši zem AV vārdiem. AV vārdu secība tiek saglabāta, un vārdi tiek tulkoti atsevišķi pēc to visbiežāk sastopamās nozīmes, neņemot vērā kontekstu. Burtiskā tulkojuma galvenais izmantojums ir vai nu lai saprastu avota valodas uzbūvi, vai arī lai izveidotu izskaidrojumu sarežģītam tekstam, kā vienu no soļiem līdz pabeigtam tulkojumam. (Newmark, 1988: 46)

Tiešais tulkojums

AV gramatiskās konstrukcijas tiek pārvērstas par to tuvākajiem MV ekvivalentiem, bet leksiskie vārdi tiek tulkoti atsevišķi un ārpus konteksta. Pīters Ņūmārks norāda, ka šo metodi var izmantot, kā vienu no sagatavošanās procesiem, lai sasniegtu pabeigtu tulkojumu, jo tas norādītu uz problēmām, kuras nepieciešams risināt. (Newmark, 1988: 47)

Uzticīgais tulkojums

Uzticīgais tulkojums mēģina atveidot precīzu oriģinālā konteksta nozīmi MV gramatiskās struktūras ierobežojumu ietvaros. Šī metode „*transfers*” vārdus ar kultūras kontekstu un palīdz izvairīties no novirzēm no AV normām tulkojumā. Šī tulkošanas metode cenšas būt pilnīgi uzticīga AV rakstnieka nodomiem un teksta mērķim. (Newmark, 1988: 47)

Semantiskais tulkojums

Semantiskais tulkojums atšķiras no uzticīgā tulkojuma ar to, ka tas vairāk ņem vērā estētiskās teksta vērtības. Tiek pievērsta vērība AV teksta skanējumam, kurām vietās tiek dota priekšroka pāri teksta nozīmei, lai nenošokētu lasītāju ar nevietā esošu teksta toni.

Pīters Ņūmārks uzsver, ka atšķirība starp uzticīgo un semantisko tulkojumu ir tā, ka pirmais ir bezkompromisa un dogmatisks, bet otrs ir elastīgāks un vairāk dod iespēju radošai tulkošanas pieejai. (Newmark, 1988: 47)

2.2.2. Uzsvars uz MV

Adaptācija

Tas ir brīvākais tulkošanas veids. To galvenokārt izmanto lugās, komēdijās un dzejā. Teksta galvenā nozīme parasti tiek saglabāta, bet AV kultūra tiek pārvērsta par MV kultūru un teksts tiek pārrakstīts.

Pīters Ņūmārks ļoti stingri kritizē tulkošanas praksi, kura burtiski tulko dzeju vai dzejoli, kā rezultātā tiek izveidotas zemas kvalitātes adaptācijas. Lai gan citos gadījumos veiksmīga adaptācija ir padarījusi senas lugas vairāk saprotamas mūsdienu auditorijai. (Newmark, 1988: 47)

Brīvais tulkojums

Pīters Ņūmārks to apraksta, kā metodi, kura reproducē saturu, nevis manieri, ignorējot oriģinālteksta autora rakstniecības nianšes. Parasti tā izpaužas kā pārfrāzēšana, kuras rezultāts, ir daudz garāks par oriģinālu un to grūti atzīt par īstu tulkošanas veidu. (Newmark, 1988: 47)

Idiomātiskais tulkojums

Idiomātiskais tulkojums reproducē oriģināla vēstījumu, bet mēdz izkropļot nozīmes nianšes, ievietojot sarunvārdus un idiomās, vietās kur tie oriģinālajā tekstā nav atrodam. Pīters Ņūmārks norāda, ka to varētu dēvēt „*dabīgo*” tulkojumu. (Newmark, 1988: 48)

Komunikatīvais tulkojums

Komunikatīvā tulkošanas metode mēģina precīzi atdarināt oriģināla konteksta nozīmi tādā veidā, ka gan saturs, gan valoda ir lasītājiem viegli pieņemama un saprotama. (Newmark, 1988: 48)

2.3. Pielāgošana un svešādošana

Dongksu Mais (*Dongxu Mai*) savā darbā “*Translation from the Perspective of Domestication and Foreignization*” citē amerikāņu tulkošanas teorētiķi Laurensu Venuti (*Lawrence Venuti*), kurš savā grāmatā “*Translators’ invisibility — domestication and foreignization*” piedāvāja

divu dažādu veidu tulkošanas stratēģijas: pielāgošanu (*domestication*) un svešādošanu (*foreignization*). *Dictionary of Translation Studies*, norāda, ka pielāgošana attiecas uz tulkošanas stratēģiju, kurā tiek izmantots pārredzams un brīvs stils, ar mērķi samazināt svešās kulturas teksta neatpazīstamību starp mērķa auditoriju. Turpretīm svešādošana saglabā tās oriģinālā teksta iezīmes, kuras ir svešas mērķa auditorijai.

Pielāgošana vēsturiski ir bijusi viena no galvenajām stratēģijām, kuras pielietotas, lai risinātu tos kultūras faktorus, kurus svešādošana izvēlas nemainīt. (Mai, 2017: 99)

Pielāgošanas pielietojums: dēļ, tā kā avota kultūrai un mērķa kultūrai var būt pilnīgi atšķirīgas estētiskās preferences un valodas tradīcijas, tulkotājam ir jāpārvar šīs atšķirības, lai atvieglotu komunikāciju starp tām. Dongksu Mais min specifiskus piemērus, kuros angļu nosaukumi tiek tulkoti priekš ķīniešu auditorijas, tulkotājiem ir jāreķinās ar to, ka ķīnieši ir pieraduši izmantot četru rakstzīmju frāzes un poētisko stilu ar piecām vai septiņām rakstzīmēm vienā rindā. Piemēram, filmas: *Shakespeare in Love* tulkojums (莎翁情史) nozīmē *The Love History of Shakespeare* un *Speed* (生死时速) tulkojums nozīmē *The Speed of Life and Death*. Šādi tulkojumi ir tuvāki Ķīnas kultūrai un šī stratēģija rada sava veida atpazīstamības sajūtu ķīniešu vidū. (Mai, 2017: 101)

Svešādošanas pielietojums: pirmkārt, svešādošana stratēģija uzticas auditorijas spējai uztvert un interpretēt svešas kultūras. To var pielietot, lai atspoguļotu kultūras daudzveidību un novērstu avota kultūras trūkumu tulkotajā tekstā. Saskaņā ar svešādošanas teoriju, šai versijai jābūt orientētai uz AV vai uz oriģinālo autoru. Svešādošana var dot MV auditorijai iespēju iepazīt eksotisku kultūru un novērtēt tās oriģinālo garšu, kas ir viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ skatītāji apmeklē ārzemju filmas. Vēl tiek papildus uzsvērts fakts, ka AV un tās kultūra var bagātināt MV kultūru un paplašināt tās izteiksmes veidu klāstu. Tāpēc tulkošana var patiesi realizēt starpkultūru komunikācijas funkciju, izmantojot svešādošanas stratēģiju. (Mai, 2017: 99)

2.4. Saīsināšana un papildināšana

Lai radītu dinamisko ekvivalenci MV, tulkotājam dažkārt ir jāsaīšina daži izteicieni tulkošanas procesā. Gan papildinājumi, gan saīsinājumi ir balstīti uz fundamentāliem pamatprincipiem tulkojuma veidošanā, kuri paredz teksta atveidi veidā, kurš ir pēc iespējas precīzāks un tuvāks oriģinālam. Ir vērts pieminēt, ka saīsināšana notiek, kad vairāki AV vārdi

tiek pārtulkoti mazākā skaitā vārdu MV. Saīsināšanas procesa laikā tulkotājs saskaras ar vairākiem vārdiem, kas raksturo kādas frāzes nozīmi oriģinālajā tekstā, tāpēc viņš izvēlas izdzēst vienu no tiem. (Abbasi, 2016: 220)

Ir septiņi galvenie saīsināšanas veidi:

- "Dublikātu vienkāršošana". Šāda veida saīsināšanā vairāki vārdi ar vienādu nozīmi tiek nomainīti pret vienu vārdu, piemēram: " *answering, he said,* " kļūst par " *he answered*";
- "Atkārtojumu samazināšana" ir saīsināšanas veids, kurš aizstāj vairākus vienādus vārdus, kuri atkārtojas, ar vienu vārdu. Piemēram: " *verily, verily,* ", dažās valodās tiek aizstāts ar " *verily* " jo MV šāda atkārtošana nesniegs to pašu nozīmi;
- "Tēlu vārdu neatkārtošana", piemēram, gadījumu, kuros tiek, bieži izmantots tēla vārds samazināšana;
- Saistības zudums, kad hipotaktiskās struktūras tiek aizstātas ar praktiskām. *Hypotaxis* nozīmē "pakārtotu klauzulu izmantošanu". *Parataxis* ir "saistītās klauzulas" secīga ievietošana, neizmantojot savienojošus vārdus.
- " *Reduction of formulas* ", piemēram, izmantojot " *to* ", nevis " *to the extent of* ", teikumā " *To his capacity.* ". Fiksētās frāzes samazināšana uz saīsinātu.
- Izmantot daudzpusīgākas ellipses, nekā tās, kuras tiek, parasti izmantotas. Lai gan dažām valodām ir nepieciešama iespējamās ellipses paplašināšana; dažas valodas dod priekšroku daudzpusīgākām ellipses, nekā tās, kas atrodamas AV tekstā.
- Ļoti atkārtojīga stila vienkāršošana, kas bieži vien ir saistīta ar formas vai tēmas formalitāti. (Abbasi, 2016: 220)

Pastāv divi papildināšanas veidi: "sintaktiskie (vai formālie) papildinājumi un leksiskie (vai semantiskie). Ir trīs veidu leksiskie papildinājumi:

- Klasifikatori ir salīdzinoši izplatīti un tos var izmantot, ja tulkotam vārdam ir vajadzīga semantiska liekvārdība, lai MV lasītājs varētu vismaz kaut ko saprast par tā nozīmi un funkciju.
- Aprakstoša ekvivalence notiek, kad tiek mainīts mērķa tekstā esošo vārdu skaits un vārdi tiek papildināti mērķa valodā. Mērķa tekstā esošo vārdu skaits ir lielāks nekā sākotnējā tekstā, tāpēc, dažādu leksisko elementu izmantošana ir svarīga, lai izskaidrotu satura funkciju un formu.
- Semantiskā pārstrukturēšana notiek, ja daži oriģinālā teksta izteiksmes līdzekļi ir tik kondensēti, ka tiem ir nepieciešama ievērojama paplašināšana mērķa valodā. (Abbasi, 2016: 220)

2.5. Citas tulkosanas stratēģijas

Transliterācija

Žihongs Bajs (*Zhihong Bai*) savā pētījumā “*On Translation Strategies of English Movie Titles*” izsakās, ka transliterācija ir veids, kā filmas nosaukumu no angļu valodas pārvērst citā valodā vadoties pēc tā izrunas. Ir vairāki angļu filmu nosaukumi, kuros atrodams varoņa vārds vai atrašanās vieta. Šāda veida nosaukumus parasti tulko ar transliterācijas metodi, īpaši, ja vārds ir zināms auditorijai, tam ir nozīmīga vēsturiska vērtība, vai arī tas spēj labāk izpaust eksotiskas sajūtas, kuras centies panākt oriģināla autors. Transliterācija arī tiek pielietota gadījumos kad svešā valoda vai kultūra var palīdzēt piesaistīt skatītājus. Piemēram: *Jane Eyre*, *Tess*, *Chicago*, *Romeo and Juliet*, *Harry Potter* un tā tālāk.

(Bai, 2018: 123)

Transliterācija saglabā oriģinālā nosaukuma ritmu un formu, un tā ir vispārīgi pieņemta tulkošanas metode gadījumos, kad nepieciešams tulkot filmu nosaukumus, kuri satur cilvēku vārdus, notikumus un vietas, ar kurām mērķauditorija ir pazīstama. Transliterācija ir neaizstājama, nosaukumos, kuri balstīti uz literatūras darbiem.

(Li, 2014: 74)

Transkreācija

Viviana Gaballo (*Viviana Gaballo*) savā darbā “*Exploring the Boundaries of Transcreation in Specialized Translation*” norāda, ka transkreāciju mūsdienās visbiežāk izmanto reklāmās un plašsaziņas līdzekļos. Vārds transkreācija (*transcreation*) ir kombinēts vārds, kas veidots, apvienojot vārdus *translation* un *creation*, lai uzsvērtu šai metodei raksturīgo, nepieciešamo radošo pieeju. (Gaballo, 2012: 1)

Izskaidrojums (Explicitation)

Parasti tiek definēta, kā tulkošanas metode, kura netieši izteiktus AV elementus, tiešā veidā pievieno vai izpauž MV tekstā. (Murtisari, 2016: 1)

Kompensācija (Compensation)

Kompensācijas tulkošanas metode ir standarta leksikas pārnese operācija, ar kuras palīdzību nozīmes, kuras tiek zaudētas tulkošanas procesā no AV teksta, tiek atdarinātas MV tekstā, bet kādā citā vietā vai kādā citā veidā.

Vinē un Darbelnē definē kompensāciju kā stilistisko tulkošanas metodi, ar kuru nianses, kuras nevar ievietot tajā pašā vietā kā oriģinālā, tiek ievietotas citā vietā tekstā, tādējādi saglabājot vispārējo teksta toni. (Klaudy, 2008: 1)

Apkopojot visu iepriekš minēto šajā nodaļā autors secina, ka gan Vinē un Darbelnē, gan Pīters Ņūmārks tulkošanas metodes iedala divās grupās: vienā, kurai raksturīga pieeja kura pieiet tulkojumam no avota kultūras perspektīvas un cenšās to pēc iespējas vairāk saglabāt, atdarinot to mērķa valodā, un otrā, kurai raksturīga pieeja no mērķa kultūras perspektīvas un kura cenšas tulkojumu radīt pēc iespējas saprotamāku mērķa kultūrai. Šīs divas grupas tiek parstāvētas izvēlē starp svešādošanu un pielāgošanu. Tāpat arī autors atradis tādas tulkošanas metodes, kā transkreācija, kura īsti neiederas nevienā no šīm grupām, kas liecina par to ka dažreiz tulkotāji saskaras ar situācijām tulkošanā, kuras raksturo unikāli apstākļi, kuriem nepieciešama unikāla pieeja.

3. FILMU UN SERIĀLU NOSAUKUMU TULKOŠANAS SPECIFISKĀS GRŪTĪBAS

Autors uzskata, ka dēļ tā, ka vārdu spēles idiomās, īpašvārdi un kultūras reālijas ir bieži sastopamas TV seriālu un filmu nosaukumos, ir svarīgi apkopot teorētiskos materiālus par šīm

valodas parādībām. Tāpat ir svarīgi apskatīt papildu grūtības, kuras tulkošanas procesam rada žanra specifikas, kuras atrodamas nosaukumā.

3.1. Vārdu spēles/Puns

Sturdiks un Urbāns (*Surdyk un Urban*) savā pētījumā “*Mistranslations of film titles: between fidelity and advertising*” definē vārdu spēles kā asprātīgus formulējumus, kuri balstās uz divu vārdu ar līdzīgām nozīmēm pasniegšanu, izmantojot vienu virsmas struktūru. Piemēri:

Ratatouille, The Santa Clause, Good Will Hunting. (Urban, Surdyk, 2016: 161)

Anglosakšu kultūra ir iecienījusi vārdu spēles, kas atspoguļojas to lietošanā literatūras darbos, reklāmās un filmu nosaukumos. Turklāt vārdu spēļu izmantošana filmu nosaukumos kalpo divām funkcijām:

- Vārdu spēles tiek izmantotas kā ierīces, lai piesaistītu potenciālā skatītāja uzmanību;
- Tās ļauj attēlot vismaz divas dažādas nozīmēs vienā teksta daļā.

Tulkotāju pieņemtās stratēģijas vārdu spēļu tulkošanā var būt dažādas sākot ar: paralēlas vārdu spēles, kuras atspoguļo to pašu nozīmi, ko oriģināls, reproducēšanu MV vienlaikus paturot lingvistisko struktūru, līdz pat jauna nosaukuma, kurš nesatur vārdu spēles un neatspoguļo oriģinālā esošo vārda spēļu nozīmi, radīšanai. (Francisko, 2018: 1)

Džeroens Vandaele (*Jeroen Vandaele*) savā pētījumā “*Wordplay in translation*” norāda, ka strukturālā un tipoloģiskā atšķirība starp AV un MV papildus apgrūtina vārdu spēļu lingvistisko tulkošanu. Tāpat viņš uzstāj, ka vārda spēles ir tekstuāla parādība, kas prasa tekstuālu risinājumu. Tekstuāla, nevis izolēta pieeja palielina izredzes veiksmīgi iztulkot vārdu spēles.

Turklāt, ja tulkotāji padomā par dažādajām teksta funkcijām, kuras vārdu spēles var veikt, viņi atradīs veidus vai paņēmienus, kā tos tulkot piemēram: pāriet no vienas vārdu spēles uz citu, nomainīt vārdu spēli uz kādu citu retoriski saistītu ierīci, piemēram, imitāciju, aliterāciju vai rīmi, pāriet no komiskas vārdu spēles uz citu komisku valodas līdzekli. Viņš arī norāda, ka komiksos un televīzijas komēdijās izmantotās vārdu spēles visbiežāk aktivizē “polisemiotiski” līdzekļi. (Vandaele, 2011: 181)

3.2. Žanra specifikas

Dažādu žanru filmu nosaukumiem ir atšķirīgas īpašības. Dokumentālā filma ir pasaules notikumu un cilvēku dzīves uzskate, tāpēc tās tulkojamam nosaukumam jābūt īsam un tiešam, bez pārspīlējumiem. Drāmas žanra filmās parasti ir dziļš sociālais konteksts un ētiskā domāšana, kam raksturīgas nopietnas un jutīgas tēmas. Tāpēc, tās tulkojot, nav nepieciešams pievienot papildu elementus, jo oriģinālais filmas nosaukums sniegs labāko kopsavilkumu par filmas saturu. Uz leģendām vēsturi filmām, kara filmām un politiskajām filmām, parasti ir kopīgi nosaukumi, kuri izvēlēti no reālās pasaules, tāpēc piemērotāks, būtu burtiskais tulkojums, kuram būtu jābūt pēc iespējas bezpersoniskākam. (Li, 2014: 69)

3.3. Idiomās

Idiomās var uzskatīt par ikdienas valodas sastāvdaļu. Tās ir jebkuras valodas būtība, un tās ir ļoti problemātiskākas tulkošanai. Tie ir izteicieni, kurus nevar uztvert burtiski. Tiem ir sava dubulta nozīme, kuras saknes ir kultūrā, kurā tie ir radīti. Ne visām idiomām ir tieši ekvivalenti citā valodā, jo tās ir valodas izteiksmes, kas ir raksturīgas konkrētai valodai un ir tās kultūrai. Tulkošanas procesā nav iespējams definēt vienu unikālu un apmierinošu pieeju to tulkošanai, jo tik daudzas idiomās ir specifiskas savai kultūrai, un tādēļ to pragmatiskajai nozīmei jāpievērš daudz lielāka vērība nekā to burtiskajai nozīmei. Ja idioma tiks iztulkota burtiski, tā radīs apjukumu. Piemēri: pūst pīlītes, lāča pakalpojums, izlaist garu. (Adelnia, 2011: 1)

3.4. Īpašvārdi

Katrā valodā ienāk citvalodu īpašvārdi (antroponīmi un toponīmi) (...) Pirmais citvalodu īpašvārdu atveides princips latviešu valodā ir iedibinājies J. Alunāns. Viņš ir licis priekšā svešus īpašvārdus atveidot pēc oriģinālvalodas un ieteicis panākt vienvērtību to rakstībā. Princips par citvalodu īpašvārdu atveidi pēc oriģinālvalodas izrunas latviešu valodā ir nostiprinājies. (Internetā 3)

Personvārdi (*anthroponym*)

Šareis, Jazdanmehrs, Frozijas un Esfahanī (*Sharei, Yazdanmehr, Froziyan un Esfahani*) savā pētījumā „*Translation of Anthroponyms in Children's Cartoons: A Comparative Analysis of*

English Dialogues and Persian Subtitles” atzīst, ka īpašvārdu, it īpaši antroponīmu, tulkošana ir viens no grūtākajiem uzdevumiem tulkotājam. Antroponīmi nav līdzīgi parastiem vārdiem, kuru tulkojumu var viegli atrast vārdnīcās. Ja tulkotāji vēlas, lai viņu MV teksts tiktu pieņemts un saprotams viņu lasītājiem, viņiem jārīkojas saskaņā ar to, kas ir sagaidāms un nozīmīgs mērķa kultūrā.

(Sharei, Yazdanmehr, Firoozian, Esfahani, 2017: 24)

Ārvalstu vārdu aizstāšana ar pazīstamākiem liecina par cieņas trūkumu pret citām kultūrām. Tas arī liedz lasītājiem iespēju iepazīt kultūras daudzveidību, kura viņus ieskauj.

Viņi iepazīstina ar Van Kojliē (*Van Coillie*) personvārdu tulkošanas modeli, kas piedāvā sekojošas stratēģijas antroponīmu tulkošanai:

- Reproducēšana, svešvārdu nemainīšana
- Svešvārdu paskaidrojumu pievienošana piezīmes vai pašā tekstā;
- Personvārda aizstāšana ar lietvārdu, kurš raksturo tēlu;
- Fonētiskā vai morfoloģiskā adaptācija uz MV;
- Eksonīma izmantošana, personvārda nomaiņa uz līdzvērtīgu MV;
- Aizvietošana ar plašāk pazīstamu īpašvārdu no avota kultūras vai starptautiski pazīstamu īpašvārdu ar tādu pašu funkciju;
- Personvārda aizstāšana ar citu no MV;
- Personvārdu tulkošana un gadījumos kad vārdiem ir īpašas konotācijas tās reproducēt MV tulkojumā;
- Īpašvārdu izdzēšana no tulkojuma (Sharei et al., 2017: 24)

Vietvārdi (*toponymy*)

Skadiņa un Gornostaja (*Gornostay*) savā pētījumā “*Pattern-based English-Latvian Toponym Translation*” norāda, ka toponīmu dabas dēļ, kura sniedzas ārpus lingvistikas robežām, padara to tulkošanu īpaši grūtu. To tulkošanas process var balstīties uz vārdnīcu vai nē. Un gadījumā, ja vārdnīca netiek izmantota, tulkošanas procesam ir trīs soļi: (autora tulkojums) - avota virknes normalizācija (*source string normalisation*), tulkošana, un (autora tulkojums) - mērķa virknes normalizācija (*target string normalisation*). Pieļaujamās tulkošanas stratēģijas ir transliterācija vai transferences (netulkošanas) stratēģija. (Gornostay, Skadiņa, 2009: 1)

3.5. Kultūras reālijas

Olga Dentī (*Olga Denti*) piedāvā sekojošo kultūras rēliju definīciju: tie ir vārdi un izteiksmes, kas attiecas uz kultūrai specifiskiem tematiem. Tā kā reālijām ir lokāls virstonis, tās visbiežāk rada lielu izaicinājumu tulkotājiem. Tos nevar sajaukt ar terminoloģiju, kura galvenokārt tiek izmantota zinātniskajā literatūrā un kura apzīmē lietas, kas attiecas uz zinātnes jomu. Tā vietā reālijas rodas tautas kultūrā un ir atrodamas dažāda veida tekstos. Viens no reāliju galvenajiem mērķiem ir sniegt tekstam eksotisku pieskārienu.

Viņa arī norāda, ka reālijas iedalās trīs tipos:

- Ģeogrāfiskās reālijas – fjord, mistral, steppe, tornādo;
- Etnogrāfiskās reālijas – paprika, spaghetti, kimono, machete;
- Politiskās un sabiedrības reālijas – region, province, forum, pharaoh.

To piedāvātās tulkošanas stratēģijas ir:

- Transliterācija, pārveidojot AV burtus MV;
- Transcripcija saskaņā ar MV izruna likumiem;
- Jauna vārda vai kalka radīšana;
- Jauna līdzvērtīga vārda radīšana;
- Cita līdzīgas nozīmes AV vārda izmantošana;
- Paskaidrot rēlijas nozīmi citiem vārdiem;
- Aizstāt ar citu līdzīgas nozīmes vārdu no MV;
- Papildināt reāliju ar paskaidrojošu vārdu;
- Vispārējās nozīmes iztulkošana. (Internetā 4)

Apkopojot visu iepriekš minēto šajā nodaļā autors secina, ka nosaukumu autoru centieni radīt atmiņā paliekošus nosaukumus, rada ārkārtīgi lielas problēmas tulkotājam. Jo šī atpazīstamība tiek panākta ar konkrētas kultūras valodas īpatnību palīdzību. Vārdu spēles, idiomās, reālijas un īpašvārdi - tiem visiem ir saknes to avota kultūrā, kā dēļ to nozīmi nekad nebūs iespējams pilnvērtīgi iztulkot, izņemot gadījumus kad gan MK, gan AK ir ļoti tuvas un daļa vairākas kultūras iezīmes. Citos gadījumos vienmēr vajadzēs no kaut kā atteikties, izlaist vai pārveidot.

4. KONTENTANALĪZE

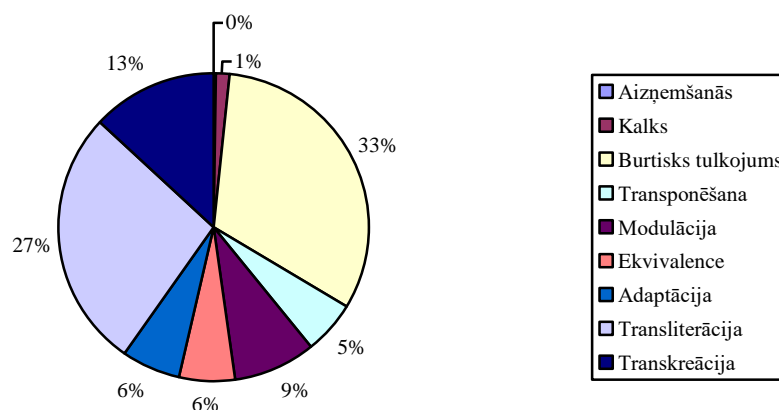
Šī maģistra darba praktiskajā daļā autors ir veicis 400 Latvijā izrādītu seriālu un filmu nosaukumu tulkojumu kontentanalīzi. Lai nodrošinātu izvēlēto filmu un seriālu aktualitāti Latvijas skatītājiem, autors izvēlējās tikai tās filmas un seriālus, kuras pēdējā gada laikā tikušas izrādītas Latvijas auditorijai paredzētos kinoteātros, televīzijā vai interneta vietnēs.

Filmas tika ņemtas no <https://www.forumcinemas.lv/> un <https://multikino.lv/> pieejamā repertuāra. Savukārt seriāli un dažas atkārtoti izrādītas filmas tika ņemtas no mājaslapām: <https://tvplay.skaties.lv/seriali> un <https://www.tv.lv/seriali>. Tika analizēti filmu un seriālu nosaukumi, kuri tulkoti no angļu uz latviešu valodu. Analizētās filmas un seriāli tika salīdzināti pēc izmantotās tulkošanas metodes: Vinē un Darbelnē metodēm, kā arī divām papildus metodēm: transliterāciju un transkreāciju. Kā arī pēc žanra izvēles pielāgošanā vai svešādošanā. Autors arī ir izvēlējis salīdzināt, cik bieži tiek papildināti vai saīsināti filmu un seriālu nosaukumi. (Internetā 5, 6, 7, 8)

4.1. Seriālu un filmu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes

Par spīti tam, ka filmām un seriāliem ir daudz kopīgas pazīmes: audiovizuāli darbi, mākslinieciskas un komerciālas tendences, starp tiem arī ir ievērojamas atšķirības: formāts, demonstrēšanas platformas, radīšanas izmaksas un popularitāte. Dēļ šiem iemesliem autors ir izvēlējis atsevišķi analizēt filmu un seriālu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes, lai noskaidrotu vai pastāv kādas būtiskas atšķirības starp abiem mēdijiem.

Diagrammā 4.1. attēlotas seriālu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes. Diagramma sastāv no 200 Latvijā izrādītu seriālu tulkojumiem, valodu grupā angļu - latviešu.

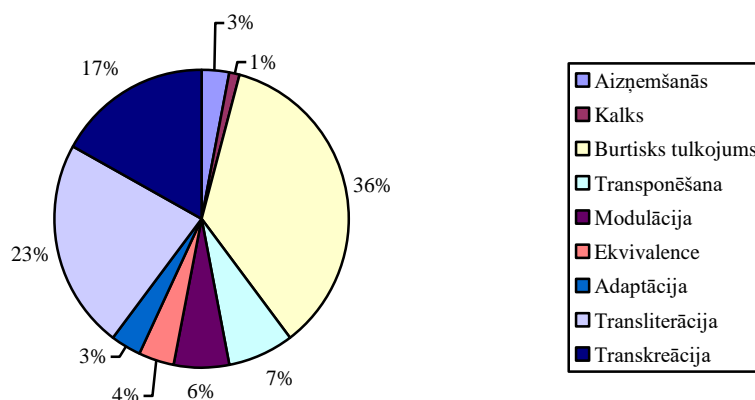
4.1. att., Seriālu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.1. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes seriālu nosaukumu tulkošanā ir: burtisks tulkojums (33%), transliterācija (27%) un transkreācija (13%). Visretāk pielietotās metodes: kalks (1%), transponēšana (5%) un aizņemšanās (0%).

Seriālu nosaukumi kuri iztulkoti pielietojot burtiskās tulkošanas metodi: „Adventure Time” iztulkots kā „Piedzīvojumu laiks”, „Counterpart” iztulkots kā „Dubultnieks” un „Firefly” iztulkots kā „Jāņtārpiņš”. Seriālu nosaukumi, kuri iztulkoti pielietojot transliterācijas metodi: „Hackerville” iztulkots kā „Hakervila”, „Jack Irish” iztulkots, kā „Džeks Airišs” un „Monk” iztulkots kā „Monks”. Seriālu nosaukumi, kuri iztulkoti pielietojot transkreācijas metodi: „Penny Dreadful” iztulkots kā „Briesmu stāsti”, „Scrubs” iztulkots kā „Dakterīši” un „The Bold and the Beautiful” iztulkots kā „Hameleonu rotaļas”.

Autors atradis tikai trīs piemērus kuros izmantota kalka tulkošanas metode: „Southpark” iztulkots kā „Dienvidparks”, „New Amsterdam” iztulkots kā „Jaunamsterdama” un „Go Jettters” iztulkots kā „Reaktīvie draugi”. Vēl bija ļoti maz gadījumu, kuros izmantota transponēšanas metode: „Teenage Mutant Ninja Turtles” iztulkots kā „Bruņurupuči ņindzjas”, „The King of Queens” iztulkots kā „Ņujorkas karalis” un „Game of Thrones” iztulkots kā „Troņu spēles”. No analizētajiem seriālu tulkojumiem aizņemšanās metode izmantota tikai vienu reizi: „Hawaii Five-0” iztulkots kā „Īpašo uzdevumu vienība Hawaii 5-0”.

Diagrammā 4.2. redzamas filmu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes. Diagramma sastāv no 200 Latvijā izrādītu filmu nosaukumu tulkojumiem, valodu grupā angļu - latviešu.

4.2. att., Filmu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.2. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes filmu nosaukumu tulkošanā ir: burtisks tulkojums (36%), transliterācija (23%) un transkreācija (17%). Visretāk pielietotās metodes: kalks (1%), adaptācija (3%) un aizņemšanās (3%).

Filmu nosaukumi, kuri iztulkoti pielietojot burtiskās tulkošanas metodi: „A Wrinkle in Time” iztulkots kā „Rieva laikā”, „Ashes in the Snow” iztulkots kā „Pelni sniegā” un „Eat, Pray and Love” iztulkots kā „Ēd, lūdzies un mīli”. Filmu nosaukumi kuri iztulkoti pielietojot transliterācijas metodi: „Bohemian Rhapsody” iztulkots kā „Bohēmista rapsodija”, „Downtown Abbey” iztulkots, kā „Dauntonas abatija” un „Minions 2” iztulkots kā „Minjoni 2”. Filmu nosaukumi kuri iztulkoti pielietojot transkreācijas metodi: „Brightburn” iztulkots kā „Brīnumbērns”, „Deadly Still” iztulkots kā „Foto piemiņai” un „Easy A” iztulkots kā „Vieglās uzvedības teicamniece”.

Autors atradis tikai trīs gadījumus, kuros izmantota kalka tulkošanas metode: „Amazing Spiderman” iztulkots kā „Apbrīnojamais zirnekļcilvēks”, „Hellboy” iztulkots kā „Ellespuika” un „White House Down” iztulkots kā „Uzbrukums baltajam namam”. Adaptācija tikusi izmantota sekojošos gadījumos: „Wedding Crashers” iztulkots kā „Nelūgtie viesi”, „Green Book” iztulkots kā „Ceļvedis” un „Lovey Dovey 3” iztulkots kā „Mīlestība pārvērtība 3”. Reti izmantota tikusi arī aizņemšanās metode: „Skyfall” iztulkots kā „Operācija „Skyfall””, „Terminator: Genisys” iztulkots kā „Terminātors: Genisys” un „Warcraft” iztulkots kā „Warcraft: sākums”.

Galvenās atšķirības starp pielietotajām tulkošanas metodēm seriālos un filmās:

- Seriāliem tiek biežāk pielietota transliterācijas metode (27%) pret (23%).

- Filmām tiek biežāk pielietotas burtiskās tulkošanas un transkreācijas metodes (36%) pret (33%) un (17%) pret (13%).
- Citu tulkošanas metožu pielietojums ir ļoti līdzīgs, kas skaidrojams ar tuvu abu mēdiju līdzību, gan saturā, gan formātā.

4.2. Konkrēta žanra nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes

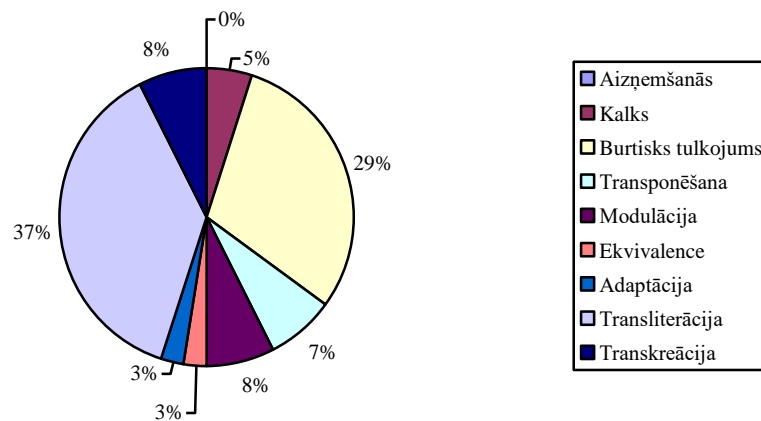
Šajā nodaļā autors apkopojis dažādu žanru seriālu un filmu nosaukumu tulkošanā izmantotās metodes. Autors uzskata, ka ir svarīgi analizēt pielietotās tulkošanas metodes katrā žanrā atsevišķi, lai noskaidrotu to vai ir kādas nozīmīgas atšķirības vai specifikas katram žanram.

Autora apkopotajā filmu un seriālu sarakstā tika atpazīti sekojošie žanri:

- Animācijas: 33 gadījumi;
- Dokumentālais: 7 gadījumi;
- Realitātes: 11 gadījumi;
- Komēdija: 101 gadījumi;
- Fantastika: 62 gadījumi;
- Romantiskā: 26 gadījumi;
- Detektīvs: 17 gadījumi;
- Drāma: 169 gadījumi;
- Asa sižeta: 35 gadījumi;
- Šausmu: 14 gadījumi;
- Trilleris: 60 gadījumi;
- Piedzīvojumu: 37 gadījumi.

Priekš analīzes izvēlēti žanri, kuri tika, visvairāk pārstāvēti: animācijas, komēdijas, fantastikas, drāmas, asa sižeta, trillera un piedzīvojumu. Asa sižeta un trillera žanri tika apvienoti, jo to tematika ir ļoti līdzīga un šādi tiek apvienotas divas mazas kategorijas vienā lielā.

Diagrammā 4.3. attēlotas animācijas žanra nosaukumu tulkošanā pielietotās metodes. No autora apkopotajiem materiāliem 33 filmas atbilda animācijas žanram.

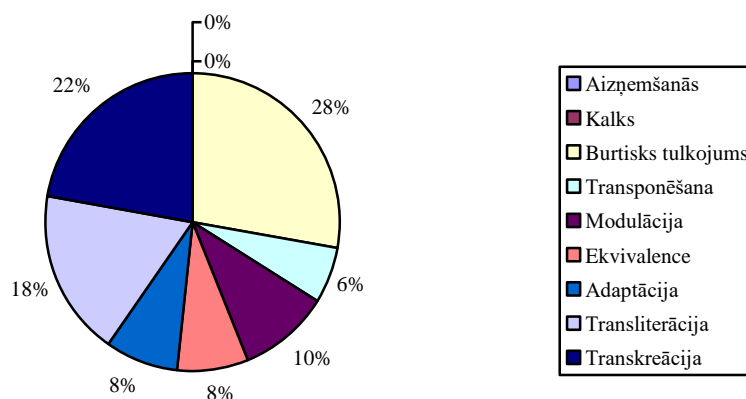
4.3. att., Animācijas žanra tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.3. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes animācijas žanra nosaukumu tulkošanai ir: transliterācija (37%), burtisks tulkojums (29%), transkreācija (8%) un modulācija (8%). Visretāk pielietotas aizņemšanās (0%), adaptācijas (3%) un ekvivalences (3%) metodes.

Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot transliterācijas metodi: „The Croods” iztulkots kā „Krūdi”, „The Lorax” iztulkots kā „Loraks” un „Beavis and Butt Head” iztulkots kā „Bīviss un Batheds”. Animācijas filmas, kuru nosaukumi tulkoti, izmantojot burtiskās tulkošanas metodi: „American Dad” iztulkots kā „Amerikāņu tētus”, „Rocco`s Modern Life” iztulkots kā „Roko modernā dzīve” un „Scooby Doo! Mystery Incorporated” iztulkots kā „Skubijs Dū: Akciju sabiedrība „Mistērija””.

Reti izmantota transkreācijas metode: „Family guy” iztulkots kā „Mana trakā ģimenīte”. Ir viens ekvivalences gadījums: „Cars 3” iztulkots kā „Vāģi 3”.

Diagrammā 4.4. attēlotas komēdijas žanra nosaukumu tulkošanā pielietotās metodes. No autora apkopotajiem materiāliem 101 filma atbilda komēdijas žanram.

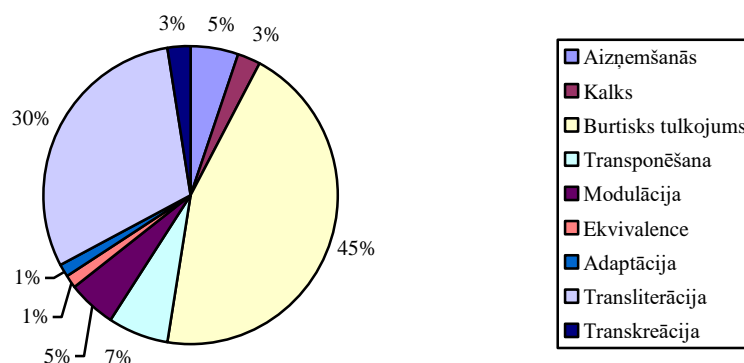
4.4. att., Komēdijas žanra tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.4. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes komēdijas žanra nosaukumu tulkošanā ir: transkreācija (22%), burtisks tulkojums (28%) un transliterācija (18%). Visretāk pielietotas aizņemšanās (0%), kalka (0%), adaptācijas un ekvivalences (8%) metodes.

Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot transkreācijas metodi: „Bones” iztulkots kā „Nozieguma skelets”, „Bye Felicia!” iztulkots kā „Ar Dievu!” un „Glee” iztulkots, kā „Radīti skatuvei”. Komēdijas, kuru nosaukumi tulkoti, izmantojot burtiskās tulkošanas metodi: „Full House” iztulkots kā „Pilna Māja”, „Friends” iztulkots kā „Draugi” un „How I Met Your Mother” iztulkots kā „Kā es satiku jūsu māti”. Transliterācijas tulkošanas metodes komēdiju nosaukumos: „Suburbicon” iztulkots kā „Suburbikons”, „Wolf of Wall Street” iztulkots kā „Volstrītas vilks” un „Zoolander 2” iztulkots kā „Zūlanders 2”.

Nevienu reizi nav izmantota aizņemšanās un kalka metodes, savukārt ekvivalences metode tika pielietota tikai pāris reizes, piemēram: „Masterminds” tika iztulkots kā „Gudrinieki” un „Grown Ups” tika iztulkots kā „Lielie”.

Diagrammā 4.5. attēlotas fantastikas žanra nosaukumu tulkošanā pielietotās metodes. No autora apkopotajiem materiāliem 62 filmas atbilda fantastikas žanram.

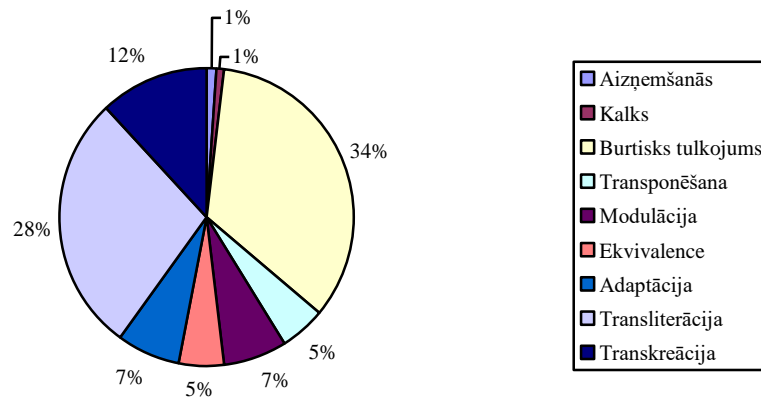
4.5. att., Fantastikas žanra tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.5. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes fantastikas žanra nosaukumu tulkošanā ir: burtisks tulkojums (45%) un transliterācija (30%). Visretāk pielietotas adaptācijas (1%), ekvivalences (1%) un transkreācijas (3%) metodes.

Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot burtiskās tulkošanas metodi: „A Dog`s Journey” iztulkots kā „Suņa ceļojums”, „Avengers: Endgame” iztulkots kā „Atriebēji: noslēgums” un „Black Panther” iztulkots kā „Melnā pantēra”. Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot transliterācijas metodi: „10 Cloverfield Lane” iztulkots kā „Kloverfilda iela 10”, „Captain Marvel” iztulkots kā „Kapteine Mārvela” un „Gulliver`s Travels” iztulkots kā „Gulivera ceļojumi”.

Reti izmantota transkreācijas metode: „Charmed” iztulkots kā „Amulets”. Starp fantastikas žanra nosaukumiem ir atrodams tikai viens ekvivalences metodes pielietojums: „Heroes” iztulkots kā „Izredzētie: Pasauli glābjot”.

Diagrammā 4.6. attēlotas drāmas žanra nosaukumu tulkošanā pielietotās metodes. No autora apkopotajiem materiāliem 169 filmas atbilda drāmas žanram.

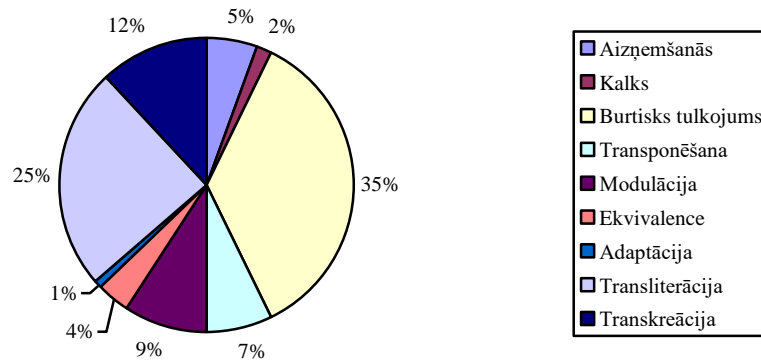
4.6. att., Drāmas žanra tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.6. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes drāmas žanra nosaukumu tulkošanā ir: burtisks tulkojums (34%), transliterācija (28%) un transkreācija (12%). Visretāk pielietotas aizņemšanās (1%), kalka (1%) un transponēšanas, ekvivalences (5%) metodes.

Nosaukumi kuri iztulkoti izmantojot burtiskās tulkošanas metodi: „Black Swan” iztulkots kā „Melnais gulbis”, „Boyhood” iztulkots kā „Puikas gadi” un „Cats” iztulkots kā „Kaķi”. Nosaukumi kuri iztulkoti izmantojot transliterācijas metodi: „Creed” iztulkots kā „Krīds: Rokija mantojums”, „Grey Gardens” iztulkots kā „Grejgārdensa” un „Hotel Mumbai” iztulkots kā „Mumbajas viesnīca”. Bieži tikusi izmantota arī transkreācijas metode: „Heartbeats” iztulkots kā „Iedomātā mīlestība”, „Lady Bird” iztulkots kā „Laiks lidot” un „Me Before You” iztulkots kā „Pirms atkal tiksimies”.

Reti bija izmantota modulācijas tulkošanas metode (7%): „Chicago Fire” tika iztulkots kā „Čikāga liesmās” un „House M.D.” tika iztulkots kā „Dakteris Hauss”. Ekvivalences tulkošanas metode (5%) tika izmantota sekojošos gadījumos: „Breaking Bad” tika iztulkots kā „Pārkāpt robežu” un „Covert affairs” tika iztulkota kā „Slepenie sakari”.

Diagrammā 4.7. attēlotas asa sižeta un trillera žanra tulkošanā pielietotās metodes. No autora apkopotajiem materiāliem 95 filmas atbilda asa sižeta un trillera žanram.

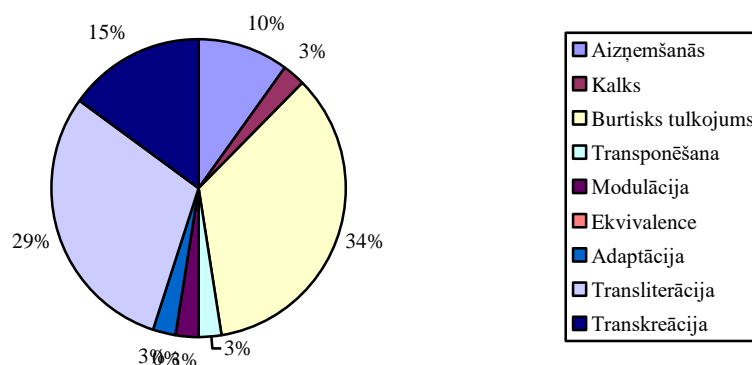
4.7. att., Asa sižeta un trillera žanra tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.7. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes ir: burtisks tulkojums (35%) un transliterācija (25%). Visretāk pielietotas adaptācijas (1%) un kalka (2%) metodes.

Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot burtiskās tulkošanas metodi: „Philharmonia” iztulkots kā „Orķestris”, „The Blacklist” iztulkots kā „Melnais saraksts”, un „The Walking Dead” iztulkots kā „Staigājošie miroņi”. Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot transliterācijas metodi: „Bourne Legacy” iztulkots kā „Borna mantojums”, „Braven” iztulkots kā „Drosmīgais Breivens”, un „Dunkirk” iztulkots kā „Denkerka”.

Transkreācijas metode (12%) izmantota gadījumos: „For the Good of Others” iztulkots kā „Dāvana”, „He`s Out There” iztulkots kā „Leļļu nams” un „Red Eye” iztulkots kā „Nakts reiss”. Reti izmantota transponēšanas metode (7%): „Rise of the Planet of Apes” iztulkots kā „Pērtiķu planētas sākotne” un „Tower Heist” iztulkots kā „Kā aplaupīt debesskrāpi”.

Diagrammā 4.8. attēlotas piedzīvojumu žanra tulkošanā pielietotās metodes. No autora apkopotajiem materiāliem 37 filmas atbilda piedzīvojumu žanram.

4.8. att., Piedzīvojumu žanra tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.8. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes piedzīvojumu žanra nosaukumu tulkošanā ir: burtisks tulkojums (34%) un transliterācija (29%). Visretāk pielietotas adaptācijas (3%), kalka (3%) un modulācijas (3%) metodes.

Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot burtiskās tulkošanas metodi: „Star Trek” iztulkots kā „Zvaigžņu ceļš”, „Stargate” iztulkots kā „Zvaigžņu vārti” un „The Flash” iztulkots kā „Zibsnis”. Nosaukumi, kuri iztulkoti izmantojot transliterācijas metodi: „Scott Pilgrim vs the World” iztulkots kā „Skots Pilgrims pret pasauli”, „Shazam!” iztulkots kā „Šezam!” un „Tron: Legacy” iztulkots kā „Trons: mantojums”.

Transponēšanas metode izmantota tikai vienā nosaukumā: „Dora and the Lost City of Gold” iztulkots kā „Dora un zudusī zelta pilsēta”. Arī modulācijas metode izmantota vienā nosaukumā: „Marvel’s Agents of S.H.I.E.L.D” iztulkots kā „Drošības aģenti V.A.I.R.O.G.S”.

Galvenās atšķirības starp pielietotajām tulkošanas metodēm dažādos seriālu un filmu žanros:

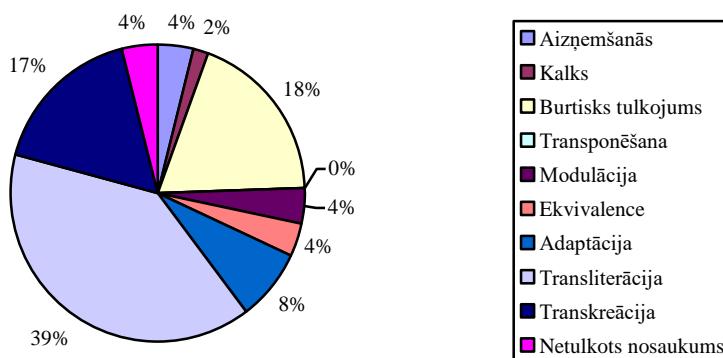
- Burtiskās tulkošanas metode visbiežāk izmantota fantastikas žanra tulkošanā (45%). Kas iespējams skaidrojams ar to, ka fantastikas filmu nosaukumos bieži tiek izmantota zinātniska terminoloģija un līdz gandrīz katras valsts valodā būs pieejami jau sabiedrībā pieņemti burtiski tulkojumi. „Star Trek”- „Zvaigžņu ceļš”, „Stargate” – „Zvaigžņu vārti”, „Dimension 404” – „Dimensija 404”.
- Transliterācijas tulkošanas metode visbiežāk izmantota animācijas žanra tulkošanā (37%), kas skaidrojams ar to, ka animācijas žanra nosaukumos gandrīz vienmēr atrodami īpašvārdi, kurus visbiežāk tulko ar transliterācijas metodi - „Kim Possible” – „Kima Posibla”, „King of the Hill” – „Varenais Hils”.

- Transkreācijas tulkošanas metode visbiežāk izmantota komēdijas žanra tulkošanā (22%). Autors pieļauj, ka tas ir dēļ tā ka komēdiju nosaukumiem parasti ir dubulta nozīme, tie sevī nes savas avota kultūras iezīmes, kuras ir grūti pārtulkot, tāpēc bieži tiek izmantota transkreācijas metode. „The Girlfriend Experience” – „Dārgā draudzene”, „SMILF” – „Vientuļās mates nedienas”, „Man with a Plan” – „Dzīves Saimnieks”.

4.3. Reāliju un īpašvārdu tulkošanā izmantotās metodes

Šajā nodālā autors analizē, kā latviešu valodā tiek tulkoti īpašvārdi un kultūras reālijas, kuras atrodamas Latvijā izrādītu seriālu un filmu nosaukumos.

Diagrammā 4.9. redzamas reāliju tulkošanā izmantotās metodes. Autora analizētajās filmās un seriālos tika atrastas 52 reālijas.

4.9. att., Reāliju tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.9. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes reāliju tulkošanā ir: transliterācija (39%), transkreācija (17%), burtisks tulkojums (18%) un adaptācija (8%). Visretāk pielietotas kalka (2%), transponēšanas (0%) un modulācijas (4%) metodes.

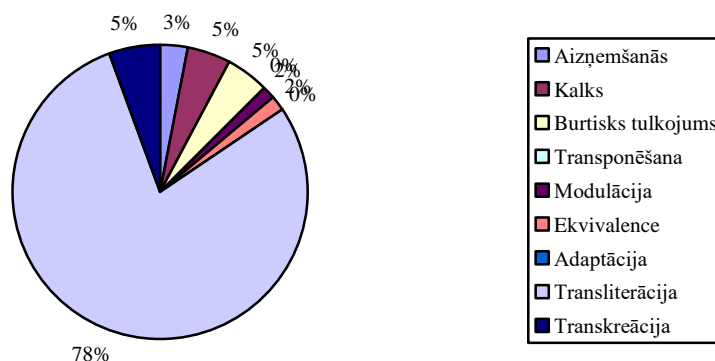
Filmu un seriālu nosaukumi, kuros atrodamas reālijas, kuras iztulkotas pielietojot adaptācijas metodi: „Green Book” iztulkots kā „Ceļvedis”, „Journeyman” iztulkots kā „Izaicinājums” un „Lovey Dovey 3” iztulkots kā „Mīlestība pārvērtībā 3”. Reālijas, kuras iztulkotas pielietojot transkreācijas metodi: „Aquarius” iztulkots kā „Aizliegtā komūna”, „Octopussy” iztulkots, kā „Astoņkājis” un „SMILF” iztulkots kā „Vientuļās mātes nedienas”.

Reālijas, kuras iztulkotas pielietojot ekvivalences metodi: „Eye Candy” iztulkots kā „Saldumiņš” un „The Inbetweeners” iztulkots kā „Pāraugušie”.

Galvenās reāliju tulkošanas iezīmes:

- Visbiežāk tikusi izmantota transliterācijas tulkošanas metode (39%).
- Arī transkreācijas tulkošanas metode ir populāra (17%).
- Adaptācijas tulkošanas metode tikusi izmantota (8%) gadījumū.
- Burtisks tulkojums ticis izmantots (18%) gadījumū.
- Nevienū reizi nav pielietota transponēšanas tulkošanas metode.

Diagrammā 4.10. redzamas īpašvārdu tulkošanā izmantotās metodes. Analizēto filmu un seriālu nosaukumos autors atpazinis 137 īpašvārdus.

4.10. att., Īpašvārdu tulkošanā izmantotās metodes

Pēc diagrammas 4.10. var secināt, ka visbiežāk izmantotās metodes īpašvārdu tulkošanā ir transliterācija (78%). Bet visretāk pielietotas adaptācijas (0%), transponēšanas (0%) un ekvivalences (2%) metodes.

Filmu un seriālu nosaukumi, kuros atrodami īpašvārdi, kuri iztulkoti pielietojot transliterācijas metodi: „Bond 25” iztulkots kā „Bonds 25”, „Deadpool” iztulkots kā „Dedpūls”, un „Galveston” iztulkots kā „Galvestona”.

Nosaukumi ar īpašvārdiem, kuri iztulkoti pielietojot kalka metodi: „Hellboy” iztulkots kā „Ellespuika”, „Go Jettters” iztulkots kā „Reaktīvie draugi” un „New Amsterdam” iztulkots kā „Jaunamsterdama: Rituāls”. Nosaukumi ar īpašvārdiem, kuri iztulkoti pielietojot modulācijas metodi: „Zootopia” iztulkots kā „Zootropole”. Nosaukumi ar īpašvārdiem, kuri iztulkoti pielietojot ekvivalences metodi: „Californication” iztulkots kā „Grēcīgā Kalifornija”. Nosaukumi ar īpašvārdiem, kuri iztulkoti pielietojot burtiskās tulkošanas metodi: „The Sun is

Also a Star” iztulkots kā „Saule arī ir zvaigzne”, „X men: First Class” iztulkots kā „X cilvēki: pirmā klase” un „Get Shorty” iztulkots kā „Ķeriet īso”. Nosaukumi ar īpašvārdiem kuri iztulkoti pielietojot transkripcijas metodi: „Marnies Welt” iztulkots kā „Pūkainā spriedze” un „The Curse of La Llorona” iztulkots kā „Raudošās sievietes lāsts”. Nosaukumi ar īpašvārdiem kuri iztulkoti pielietojot aizņēšanās metodi: „Kick Ass 2” iztulkots kā „Kick ass 2: jaunie varoņi”. Nosaukumi ar īpašvārdiem kuri nav tulkoti: „Ma” iztulkots kā „Ma”, „Los Bando” iztulkots kā „Los bando” un „Rocketman” iztulkots kā „Rocketman”.

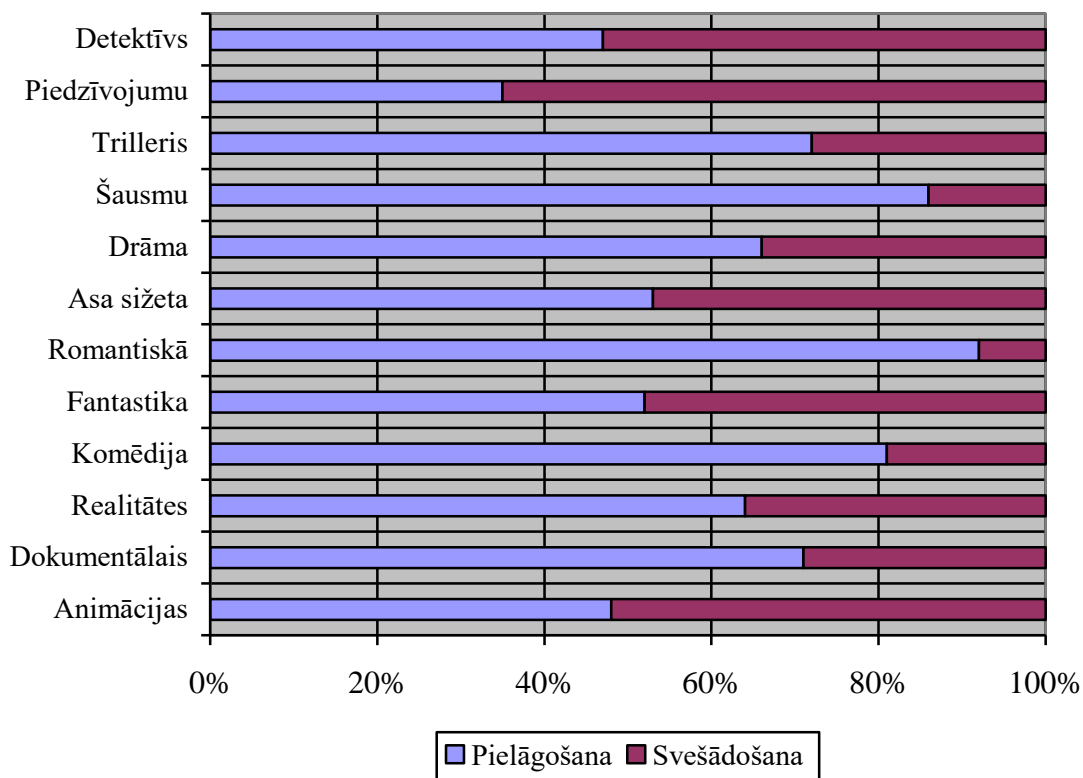
Galvenās īpašvārdu tulkošanas pazīmes:

- Liels pārsvars ir transliterācijas tulkošanas metodei (78%). Kas ir rezultāts, par kuru autors nav pārstēgts, jo transliterācija ir vispārīgi pieņemta metode īpašvārdu tulkošanā. Šī metode paļaujas uz auditorijas spēju saprast svešo kultūru, un tādējādi spēj nodot oriģinālā teksta kultūras īpatnības lasītājiem, tā ir visveiksmīgākā metode starpkultūras valodas barjeru pārvarēšanai.

4.4. Svešādošanas/pielāgošanas un saīsināšanas/papildināšanas pielietojums

Šajā nodaļā autors salīdzina pielāgošanas/svešādošanas stratēģiju pielietojumu dažādos žanros un papildināšanas/saīsināšanas atšķirīgo pielietojumu filmās un seriālos.

Diagrāmmā 4.11. attēlots cik, bieži katrā žanrā tiek pielietota pielāgošanas un svešādošanas stratēģija. Autors atpazinis 272 pielāgošanas gadījumus un 143 svešādošanas gadījumus.

4.11. att., Pielāgošanas/svešādošanas sadalījums žanos

Pēc diagrammas 4.11. redzams, ka visbiežāk svešādošana tiek pielietota piedzīvojumu un animācijas žanrā, savukārt pielāgošana ir vispieņemtākā stratēģija romantisko un šausmu žanra nosaukumu tulkošanā.

Svešādošana izpaužas piedzīvojumu žanra nosaukumos: „MacGyver” iztulkots kā „Makgaivers”, „Marvel’s Agent Carter” iztulkots kā „Aģente Kārtere” un „Smallville” iztulkots kā „Smolvila. Leģenda par Supermenu.” Animācijas žanrā: „Dumbo” iztulkots kā „Dambo”, „Mr. Peabody & Sherman” iztulkots kā „Pībodija kungs un Šermens” un „Pokemon Detective Pikachu POKEMON®” iztulkots kā „Detektīvs Pikaču”.

Pielāgošana izpaužas romantiskā žanra nosaukumos: „Everything. Everything.” iztulkots kā „It viss, it viss”, „Fifty Shades Darker” iztulkots kā „Tumsa piecdesmit nokrāsās” un „Going the Distance” iztulkots kā „Mīlestības attālumā”. Šausmu žanrā: „Evil Dead” iztulkots kā „Ļaunie miroņi”, „Fright Night” iztulkots kā „Baiļu nakts” un „Hereditary” iztulkots kā „Reinkarnācija”.

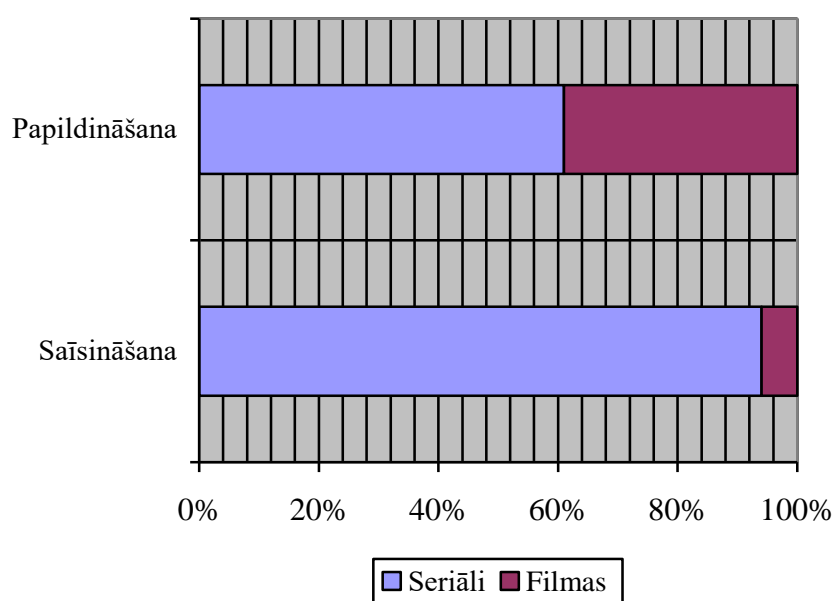
Galvenie secinājumi par pielāgošanas un svešādošanas sadali pēc žanra:

- Animācijas un piedzīvojumu žanrs tiek visbiežāk svešādots, ko, iespējams, var izskaidrot ar šiem žanriem raksturīgo tematiku, kurā gandrīz vienmēr liela loma ir

kādam spilgtam personāžam vai lokācijas vietai. Un šī tematika bieži parādās nosaukumos, kurus pielāgojot MV tiks zaudēti vairāki oriģinālā darba atpazīstamības aspekti. Piemēri: „Beavis and Butt Head”, „Rocco`s Modern Life”, „The Croods” un „The Lorax”.

- Romantiskais un šausmu žanrs tiek visbiežāk pielāgots, ko arī varētu skaidrot ar šiem žanriem raksturīgajiem nosaukumiem, romantisko un šausmu filmu nosaukumi parasti ir emocionālas frāzes, kuras lai gan nozīmīgas stāstam, ir viegli pielāgojamas MV – „Ashes in the Snow”, „After. After”, „Going the Distance”, „Hereditary”, „He`s Out There”.

Diagrammā 4.12. redzams papildināšanas un saīsināšanas stratēģiju pielietojums filmās un seriālos. Autors atpazinis 20 gadījumus, kuros papildināti seriālu nosaukumi, un 13 gadījumus, kuros papildināti filmu nosaukumi. Saīsināti tikuši 15 seriālu nosaukumu un tikai viens filmas nosaukums.

4.12. att., **Papildināšanas/saīsināšanas sadalījums filmās un seriālos**

Pēc diagrammas datiem redzams, ka seriālu nosaukumi tiek daudz biežāk papildināti un saīsināti kā filmu nosaukumi.

Seriālu, kuru nosaukumi tika saīsināti, piemēri: „Louis & Clark: The New Adventures of Superman” tika saīsināts uz „Luisa un Klarks”, „Prison Break” tika saīsināts uz „Izlaušanās” un „Walker Texas Ranger” tika saīsināts uz „Teksas reindžers”.

Seriālu, kuru nosaukumi tika papildināti, piemēri: „Munch” tika papildināts, lai izveidotu „Advokāte Manča”, „Single Parents” tika papildināts, lai izveidotu „Vientuļo vecāku klubiņš” un „Turn” tika papildināts, lai izveidotu „Pavērsiens: Vašingtonas spiegi”.

Filmu, kuru nosaukumi tika saīsināti, piemēri: „Once Upon a Time... in Hollywood” tika saīsināts uz „Reiz Holivudā” un „Pokémon Detective Pikachu POKÉMON®” tika saīsināts uz „Detektīvs pikaču”.

Filmu, kuru nosaukumi tika papildināti, piemēri: „Reid 2” tika papildināts, lai izveidotu „Reids 2: asinspirts”, „The White Crow” tika papildināts, lai izveidotu „Nurijevs. Baltais krauklis” un „Men in Black: International” tika papildināts, lai izveidotu „Vīri melnā: Globālie draudi”.

Galvenie secinājumi par papildināšanas un saīsināšanas tendencēm seriālos un filmās:

- Gan papildināšana, gan saīsināšana ir daudz izplatītāka seriālu nekā filmu nosaukumu tulkošanā. Kas iespējams izskaidrojams ar filmu mārketinga specifiskām, kuras paredz plakātu un dažādu produktu izmantošanu filmas reklamēšanā. Šie plakāti un produkti sevī ietver filmas nosaukumu, kurš izvēlēts konkrētā fontā un kura atrašanās vietā ir rūpīgi izvēlēta. Dēļ tā filmu nosaukumu tulkošanā svarīgs aspekts ir līdzība oriģinālam, gan teksta formā, gan rakstzīmju garumā.
- Seriāli tiek biežāk papildināti nekā saīsināti. Iespējams, tas skaidrojams ar biežāku nepieciešamību paskaidrot seriālu saturu un žanru. Dēļ tā ka skatītājs televīzijas seriālu, visticamāk, izvēlēsies no tv programmas saraksta ir vēlams palielināt iespējas piesaistīt skatītāju ar paskaidrojošu virsrakstu: „C.B. Strike” – „Izmeklētājs Straiks”, „Castle” – „Kāstla metode” un „Elementary” – „Elementāri Watson!”.

Apkopojot visu iepriekš, minēto šajā nodaļā autors secina, ka seriālu nosaukumu tulkošanā biežāk tiek izmantota transliterācijas metode, bet filmu nosaukumu tulkošanā biežāk tiek izmantota burtiskā un transkreācijas metode, citu metožu pielietojums ir gandrīz identisks. Tāpat pēc kontentanalīzes skaidrs, ka atsevišķiem seriālu un filmu žanriem ir tipiski nosaukumi: fantastikas žanram populāra zinātniskās terminoloģijas pielietošana, kuras tulkošanā visbiežāk pielietotā metode ir burtiskā, animācijas žanram īpašvārdu pielietošana, kas tiek tulkoti ar transliterācijas metodi un komēdijas žanram ir bieži novērota vārdu spēļu un reāliju pielietošana, kuri bieži tiek izveidoti no jauna ar transkreācijas metodi nevis iztulkoti. Autors arī noskaidrojis ka pielāgots visbiežāk tiek romantiskais un šausmu žanrs, bet svešādots animācijas un piedzīvojumu. Pēc papildināšanas un saīsināšanas tendenču analizēšanas seriālu un filmu nosaukumos redzams ka krietns pārsvars to izmantošanā ir seriālos, kas liecina par lielāku brīvību, kāda tulkotājam ir strādājot ar tiem.

SECINĀJUMI

Maģistra darba “Tv un kino filmu nosaukumu tulkošana” tika izvēlēta, jo autors vēlējās iedziļināties procesā, kurš Latvijas auditorijai tulko filmu un seriālu nosaukumus, kā arī izprast to, kas veido veiksmīgu nosaukumu un kādiem kritērijiem tam būtu jāatbilst. Līdz ar to darba veidošanu veicināja, autora izvēlētas pētāmās problēmas: skatītāju neizpratne par tulkotāja pieļauto nosaukuma izvēli un grūti definējamās veiksmīgu nosaukumu īpašības.

Apkopojot pētījumā paveikto, autors secina, ka filmas un seriāli ir mākslas formas un to nosaukumi ir liela daļa to identitātes, dēļ šī iemesla nosaukuma tulkotāja uzdevums ir mākslinieciskas dabas. Tulkošanas metožu un funkciju analīze atbalsta šo apgalvojumu, jo gan Nūmārks, gan Norda, gan Vinē un Darbelnē centušies tās iedalīt konkrētās kategorijās, bet vienmēr būs izņēmumi, kuru tulkošanai būs nepieciešama radoša un oriģināla pieeja. Šie izņēmumi visbiežāk tiek definēti pēc vārdu spēlēm, idiomām, reālijām, īpašvārdiem, kultūras un žanra īpatnībām, kuras atrodamas nosaukumā. Šie valodas līdzekļi dod nosaukumam savu „raksturu”, bet tajā pašā laikā ievērojami apgrūtina tulkotāja darbu.

Vēl autors vēlējies noskaidrot vai ir kādas atšķirības starp filmu un seriālu nosaukumiem no tulkošanas perspektīvas. Pēc kontentanalīzes redzams, ka lielākoties tulkošanas metožu izvēlē atšķirību nav, izņemot seriālu nosaukumu tulkošanā biežāk izmantoto transliterācijas metodi un filmu nosaukumu tulkošanā biežāk izmantoto burtisko un transkreācijas metodi. Savukārt salīdzinot papildināšanas un saīsināšanas tendenču pielietojumu filmās un seriālos skaidri redzams, cik brīvāka pieeja atļauta tulkotājam strādājot ar seriālu, nevis filmu nosaukumiem. Seriālu nosaukumi tika pārveidoti daudz biežāk, un autors to skaidro ar dažādajiem mārketinga aspektiem, kas saistīti ar filmas reklamēšanu, kuri reti novērojami seriālu gadījumā. Daži no tiem būtu plakāti, reklāmas un produkti, kas satur filmas nosaukumu un kuru dizains strikti ierobežo pieļaujamo rakstu zīmju skaitu.

Autors arī analizējis, kā tiek pielietotas tulkošanas metodes dažādos filmu un seriālu žanros. Secinot, ka autora apkopotajos filmu un seriālu nosaukumos fantastikas žanram populāra zinātniskās terminoloģijas pielietošana, kuras tulkošanā visbiežāk pielietotā metode ir burtiskā, animācijas žanram īpašvārdu pielietošana, kas tiek tulkoti ar transliterācijas metodi, un komēdijas žanra nosaukumos bieži novērota vārdu spēļu un reāliju pielietošana, kuri bieži tiek izveidoti no jauna ar transkreācijas metodi, nevis iztulkoti.

Svešādošanas un pielāgošanas metožu salīdzinājums arī norādījis uz konkrētām tendencēm. Svešādots visbiežāk tiek animācijas un piedzīvojumu žanrs ko, iespējams, var izskaidrot ar šiem žanriem raksturīgo tematiku; kurā gandrīz vienmēr liela loma ir kādam spilgtam personāžam vai lokācijas vietai, kurus pielāgojot MV tiks zaudēti vairāki oriģinālā darba atpazīstamības aspekti. Savukārt pielāgots visbiežāk tiek romantiskais un šausmu žanrs, jo to nosaukumi parasti ir emocionālas frāzes, kuras lai gan nozīmīgas stāstam, ir viegli pielāgojamas MV.

Pētījuma noslēguma autors vēlas pieminēt, ka tagad apzinās ierobežojumus ar kādiem saskarās viens cilvēks, kurš cenšas izpētīt tik plašu tēmu. Autora secinājumi, lai gan šķietami loģiski, iespējams, balstās uz pārāk šauru analizēto filmu un seriālu klāstu. Dēļ kā autors

ieteiktu nākotnē atkārtot šādu pētījumu, izmantojot vairāk resursu, lai būtu iespējams turpmāk veiksmīgi atveidot mākslas pārstāvju, filmu un seriālu, nosaukumus.

TĒZES

- Autors secina, ka filmas un seriāli ir mākslas formas un to nosaukumi ir liela daļa to identitātes, dēļ šī iemesla nosaukuma tulkoņāja uzdevums ir mākslinieciskas dabas.

- Vārdu spēles, idiomas, reālijas, īpašvārdi, kultūras un žanra īpatnībām, kuras atrodamas nosaukumā dod tam savu „raksturu”, bet tajā pašā laikā ievērojami apgrūtina tulkotāja darbu.
- Brīvāka pieeja atļauta tulkotājam strādājot ar seriālu, nevis filmu nosaukumiem dēļ tā ka seriālu nosaukumi tiek pārveidoti daudz biežāk, un autors to skaidro ar dažādiem mārketinga aspektiem, kas saistīti ar filmu reklamēšanu.
- Dažādiem filmu un seriālu žanriem raksturīgas pielietotās tulkošanas metodes.
- Svešādoti visbiežāk tiek žanri, kuri nosaukumos atrodami personāžu vārdi vai lokācijas vietas, kuras pielāgojot MV tiks zaudēti vairāki oriģinālā darba atpazīstamības aspekti.
- Savukārt pielāgoti visbiežāk tiek žanri, kuru nosaukumi, satur emocionālas frāzes, kuras lai gan nozīmīgas stāstam, ir viegli pielāgojamas MV.
- Pielietotās tulkošanas metodes seriālos un filmās sevišķi neatšķiras.
- Filmu un seriālu nosaukumiem vienlaikus ir gan komerciāli, gan mākslinieciski aspekti, kuri tulkotājam ir jāņem vērā un jāciens.
- Tulkošanas metodes kā transkreācija neiederas Vinē un Darbelnē, un Nūmārka piedāvātajās kategorijās, kas liecina par to, ka dažreiz tulkotāji saskaras ar situācijām tulkošanā, kuras raksturo unikāli apstākļi, kuriem nepieciešama unikāla pieeja.
- Nosaukumiem ir ārkārtīgi daudz funkciju, kuras tulkotājam jāņem vērā: tiem ir jābūt atšķirīgiem, jāizceļas citu starpā, jānodod informācija par saturu un žanru un jānes avota valodas kultūras mantojuma iezīmes.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. Abbasi, A. (2016) *Islamic Azad University. Pieejams:* <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1127114.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
2. Adelnia, A. (2011) *University of Isfahan. Pieejams:* <http://docplayer.net/41490972-Translation-of-idioms-a-hard-task-for-the-translator.html> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).

3. Bai, Z. (2018) *Shanxi Normal University. Pieejams:*
<http://www.academypublication.com/ojs/index.php/jltr/article/view/jltr0901119124>
(Skatīts 2019. gada 19. maijā).
4. Berdis, V. (2013) *Masaryk University. Pieejams:*
https://is.muni.cz/th/novq1/BAKALARKA_final.pdf (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
5. Bobadilla-Perez, M. (2007) *Huarte de san juan. Pieejams:* https://academica-e.unavarra.es/bitstream/handle/2454/9323/HSJ_Filolog%C3%ADa_09_2007_Relevance.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
6. Darbelnet, J., Vinay, J. (1984) *John Benjamins Publishing Company. Pieejams:*
https://elearn.univ-ouargla.dz/2013-2014/courses/603MT/document/BenjaminsTranslationLibrary.JeanPaulVinayJeanDarbelnetJuanCSagerMjHamel.ComparativeStylisticsofFrenchandEnglishaMethodology_2_.pdf?cidReq=603MT (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
7. Ding, A. (2016) *CS Canada. Pieejams:*
<http://www.cscanada.net/index.php/sll/article/view/8856/9787> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
8. Francisko, J. (2018) *John Benjamins Publishing Company. Pieejams:*
<https://www.ingentaconnect.com/content/jbp/bab/2008/00000054/00000001/art00003>
(Skatīts 2019. gada 19. maijā).
9. Gaballo, V. (2012) *University of Macerata. Pieejams:*
<https://core.ac.uk/download/pdf/55276390.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
10. Gornostay, T., Skadiņa, I. (2009) *European Association for Machine Translation. Pieejams:* <https://www.aclweb.org/anthology/W09-4608> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
11. Klaudy, K. (2008) *München: LINCUM. Pieejams:*
https://www.academia.edu/32669351/Compensation_in_Translation.pdf (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
12. Li, Q. (2014) *European Centre for Research Training and Development. Pieejams:*
<http://www.eajournals.org/wp-content/uploads/Application-of-Contextual-Adaptation-in-Film-Title-Translation.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
13. Mai, D. (2017) *Department of Performance Shenzhen University. Pieejams:*
<https://www.atlantis-press.com/proceedings/icassee-17/25888435> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).

14. Murtisari, E. (2016) *The International Journal for Translation & Interpreting Research*. Pieejams: <https://trans-int.org/index.php/transint/article/viewFile/531/264> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
15. Newmark, P. (1988) *Shanghai foreign language education press*. Pieejams: https://archive.org/stream/ATextbookOfTranslationByPeterNewmark/a%20textbook%20of%20translation%20by%20peter%20newmark_djvu.txt (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
16. Nord, C. (1995) *Target*. Pieejams: https://www.academia.edu/12701579/Text-Functions_in_Translation_Titles_and_Headings_as_a_Case_in_Point (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
17. Pena-Cervel, S. (2016) *Universidad de la Rioja*. Pieejams: <https://core.ac.uk/download/pdf/38848552.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
18. Sharei, S., Yazdanmehr, E., Firoozian, A., Esfahani, P. (2017) *University of Mashhad*. Pieejams: http://tlt.azad.ac.ir/article_536666_930766b170823e50ee0123ad4d66daa6.pdf (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
19. Urban, A., Surdyk, A. (2016) *Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*. Pieejams: https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/14783/1/Mistranslations_of_Film_Titles_Between_Fidelity_and_Advertising.pdf (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
20. Vandaele, J. (2011) *University of Oslo*. Pieejams: <https://pdfs.semanticscholar.org/2696/99f2a46e72fa5b2ec5d2235293f33d26dd23.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
21. Walinski, J. (2001) *University of Łódź*. Pieejams: <http://anglistyka.uni.lodz.pl/userfiles/Walinski%202015%20Translation%20procedures.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).

Interneta avoti:

1. Pieejams: <http://www.filmeducation.org/pdf/film/TouchingTheVoid.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
2. Pieejams: <http://www.thelinguafile.com/2014/05/intro-to-translation-studies-vinay-and.html#.XNC2S-gzaUm> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).

3. Pieejams: <http://www.vvk.lv/index.php?sadala=154&id=502> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
4. Pieejams: <http://people.unica.it/olgadenti/files/2015/10/REALIA.pdf> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
5. Pieejams: <https://www.forumcinemas.lv/> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
6. Pieejams: <https://multikino.lv/> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
7. Pieejams: <https://tvplay.skaties.lv/seriali> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).
8. Pieejams: <https://www.tv.lv/seriali> (Skatīts 2019. gada 19. maijā).

PIELIKUMI

1. pielikums

SERIĀLU IEDALĪJUMS

Nosaukums ENG	Nosaukums LV	Žanrs	Reālija/ Īpašvārds	Tulkošanas stratēģija	Papildināts/ Saīsināts	Pielāgošana/ Svešādošana
2 Broke Girls	Izputējušas	Komēdija		Modulācija	Saīsināts	Pielāgošana
24	24	Drāma		Netulkots nosaukums		Svešādošana
30 Rock	30 Rock	Komēdija		Netulkots nosaukums		Svešādošana
A Place at the Table	Noziedzīgie prāti	Dokumentāla is		Transkreācija		Pielāgošana
According to Jim	Džima dēļ	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija/Transp onēšana	Saīsināts	Svešādošana
Adventure Time	Piedzīvojumu laiks	Animācijas		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
American Horror Story	Amerikāņu šausmu stāsts	Šausmu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
American Dad	Amerikāņu tētaks	Animācijas		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Aquarius	Aizliegtā komūna	Drāma	Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Ballers	Spēlētāji	Komēdija	Reālija	Adaptācija		Pielāgošana
Band of Brothers	Ieroču brāļi	Drāma		Adaptācija		Pielāgošana
Banshee	Banši	Asa sižeta	Reālija	Transliterācija		Svešādošana
Beavis and Butt Head	Bīviss un Batheds	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Beowulf: Return to the Shieldlands	Beovulfs. Atgriešanās Šildlendā	Drāma	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija/Burtisk s tulkojums		Svešādošana
Blind spot	Aklā zona	Drāma		Modulācija		Pielāgošana
Blinded by the Lights	Akls no gaismām	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Blue Bloods	Dzimuši policisti	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
Boardwalk Empire	Pagrīdes impērija	Drāma		Adaptācija		Pielāgošana
Bob's Burgers	Boba burgeri	Animācijas	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija/Burtisk s tulkojums		Svešādošana

Bones	Nozieguma skelets	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Borgia	Bordža	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Breaking Bad	Pārkāpt robežu	Drāma		Ekvivalence		Pielāgošana
Bye Felicia!	Ar Dievu!	Komēdija		Transkreācija		
C.B. Strike	Izmeklētājs Straiks	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija, adaptācija	Papildināts	Pielāgošana
Californication	Grēcīgā Kalifornija	Komēdija	Īpašvārds	Ekvivalence	Papildināts	Pielāgošana
Camping	Nometne	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Candice Renoir	Kandisa Renuāra	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Cars vs America	Amerikas auto	Dokumentālais		Adaptācija	Saīsināšana	Pielāgošana
Castle	Kāstla metode	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Casual	Bez saistībām	Komēdija		Ekvivalence		Pielāgošana
Charmed	Amulets	Fantastika		Transkreācija		
Chicago Fire	Čikāga liesmās	Drāma	Īpašvārds	Modulācija		Pielāgošana
Come Dine With Me	Gandrīz ideālas vakariņas	Realitātes		Transkreācija		Pielāgošana
Community	Kopiena	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Counterpart	Dubultnieks	Trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Covert Affairs	Slepenie sakari	Drāma		Ekvivalence		Pielāgošana
Crashing	Meklējot naktsmājas	Komēdija		Adaptācija		Pielāgošana
Criminal Minds	Noziedzīgie prāti	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Crisis	Krīze	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Crossing Lines	Pārkāpjot robežas	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
CSI: Crime Scene	CSI: Nozieguma	Drāma		Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana

Investigation	vietas izmeklēšana					
CSI: Miami	CSI: Maiami	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana
Curb Your Enthusiasm	Iegrožo savu aizrautību	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Desperate Housewives	Bīstamās mājsaimnieces	Komēdija		Transkreācija/Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Dexter	Deksters	Trilleris	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Dimension 404	Dimensija 404	Fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Eastbound & Down	Taisni lejup	Komēdija		Modulācija		Pielāgošana
Elementary	Elementāri Watson!	Drāma	Īpašvārds	Burtisks tulkojums	Papildināts	Pielāgošana
Endeavour	Endavers	Drāma		Transliterācija		Svešādošana
Entourage	Svīta	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Everybody Loves Raymond	Visi mīl Reimodu	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana
Eye Candy	Saldumiņš	Trilleris	Reālija	Ekvivalence		Pielāgošana
Family Guy	Mana trakā ģimene	Animācijas		Transkreācija	Papildināts	Pielāgošana
Family Food Fight	Kauja pie plīts	Realitātes		Adaptācija		Pielāgošana
FBI	FIB	Drāma		Transponēšana, burtisks tulkojums		Pielāgošana
Firefly	Jāņtārpiņš	Fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Frankie Drake Mysteries	Frenkijas Dreikas noslēpumi	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija/adaptācija		Svešādošana
Fresh Off the Boat	Iebraucēji	Komēdija		Modulācija		Pielāgošana
Friday Night Lights	Visu uzvarai	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
Friends	Draugi	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana

Fringe	Viņpus	Fantastika		Modulācija		
Full House	Pilna māja	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Game of Thrones	Troņu spēles	Drāma		Transponēšana		Pielāgošana
Gap Year	Akadēmiskais gads	Komēdija		Modulācija		Pielāgošana
Generation Kill	Iekarotāju paaudze	Drāma		Transponēšana/ modulācija		Pielāgošana
Get Smart	Ķeriet Smārtu!	Komēdija	Īpašvārds	Modulācija/Transliterācija		Svešādošana
Get Shorty	Ķeriet īso	Komēdija	Īpašvārds	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Getting On	Kaut kā jau kuļamies	Komēdija		Ekvivalence		
Ghosted	Spoku brigade	Komēdija		Modulācija	Papildināts	Pielāgošana
Glee	Radīti skatuvei	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Gloss	Spozme	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Go Jetties	Reaktīvie draugi	Animācijas	Īpašvārds	Transkreācija/Kalks		Pielāgošana
Gossip Girl	Intrigante	Drāma		Burtisks tulkojums	Saīsināts	Pielāgošana
Grays Anatomy	Grejas anatomija	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana
Grimm	Pēdējie Grimmi	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Hackerville	Hakervila	Trilleris		Transliterācija		Svešādošana
Hannibal	Hanibāls	Trilleris	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Hawaii Five-0	Īpašo uzdevumu vienība Hawaii 5-0	Drāma	Īpašvārds, Reālija	Transkreācija / Aizņemšanās	Papildināts	Svešādošana
Heroes	Izredzētie: Pasauli glābjot	Fantastika		Ekvivalence	Papildināts	Svešādošana
Homeland	Svešais pret savējiem	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
House of	Kāršu nams	Drāma		Transponēšana		Pielāgošana

Cards						
House M.D.	Dakteris Hauss	Drāma	Īpašvārds	Modulācija/Transliter ācija		Svešādošana
How to Get Away with Murder	Kā izbēgt no soda par slepkavību	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
How I Met Your Mother	Kā es satiku jūsu māti	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Hung	Lielais	Komēdija		Ekvivalence		Pielāgošana
Impērija	Empire	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Insecure	Kā baltais zvīrbulis	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Inspector Grauds	Inspektors Grauds	Detektīvs	Īpašvārds, Reālija	Burtisks tulkojums/ Transliterācija		Svešādošana
Jack Irish	Džeks Airišs	Detektīvs	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Jamestown	Džeimstauna	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Jamie and Jimmy's Food Fight Club	Pavārmākslas cīņas klubs	Realitātes	Īpašvārds	Ekvivalence	Saīsināts	Pielāgošana
Jamie's 15 Minute Meals	15 minūtes virtuvē ar Džeimiju Oliveru	Realitātes	Īpašvārds	Transliterācija/transkr eācija	Papildināts	Svešādošana
Keeping Up Appearances	Smalkais stils	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Kendra On Top	Kendra	Realitātes	Īpašvārds	Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana
Kim Possible	Kima Possibla	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
King of the Hill	Varenais Hils	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija/Modul ācija	Papildināts	Svešādošana
Knight Rider	Ceļojošais bruņinieks	Detektīvs		Transponēšana		Pielāgošana
Last Man Standing	Pēdējais īstais vīrs	Komēdija		Modulācija/ transponēšana		Pielāgošana
Law &	Likums un	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana

Order	kārtība					
Lie to Me	Melu teorija	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
Life in Pieces	Ikdienas ainiņas	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Lightfields	Laitfilda	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Liv and Maddie	Līva un Medija	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Lois & Clark: The New Adventures of Superman	Luisa un Klarks	Romantiskā, drāma, fantastika	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana
Lucifer	Lucifers	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
MacGyver	Makgaivers	Piedzīvojumu	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Man with a Plan	Dzīves Saimnieks	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Married... with Children	Precējies. Ir bērni	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Marvel's Agent Carter	Aģente Kārtere	Piedzīvojumu, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana
Marvel's Agents of S.H.I.E.L.D	Drošības aģenti V.A.I.R.O.G. S	Piedzīvojumu, fantastika		Modulācija /Burtisks tulkojums	Saīsināts	Svešādošana
Marvel's Jessica Jones	Džesika Džonsa	Piedzīvojumu, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana
Marvel's Luke Cage	Lūks Keidžs	Piedzīvojumu, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana
Mildred Pierce	Mildreda Pīrsa	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Miss Fisher's Murder Mysteries	Mis Fišere izmeklē	Detektīvs	Īpašvārds	Transliterācija/modulācija	Saīsināts	Svešādošana
Modern Family	Amerikāņu ģimenīte	Komēdija		Adaptācija		Pielāgošana

Monk	Monks	Komēdija, detektīvs	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Mrs Wilson	Vilsones kundze	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Munch	Advokāte Manča	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Murdoch Mysteries	Mērdoka noslēpumi	Detektīvs	Īpašvārds	Transliterācija/ Modulācija		Svešādošana
My Kitchen Rules	Mani virtuves noslēpumi	Realitātes		Burtisks tulkojums/ Transkreācija		Pielāgošana
MythBusters	Mītu grāvēji	Realitātes		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
New Amsterdam	Jaunamsterda ma: Rituals	Drāma	Īpašvārds	Kalks	Papildināts	Svešādošana
New Girl	Jauniņā	Komēdija		Ekvivalence		Pielāgošana
Newsroom	Jaunākās ziņas	Drāma		Ekvivalence		Pielāgošana
Numb3rs	Skaitļi	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Once Upon a Time	Reiz senseos laikos	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Parks and Recreation	Parki un atpūtas zonas	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Penny Dreadful	Briesmu stāsti	Drāma	Īpašvārds	Transkreācija		Pielāgošana
Philharmoni a	Orķestris	Drāma, trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Poldark	Poldarks	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Prison Break	Izlaušanās	Drāma, trilleris		Modulācija	Saīsināts	Pielāgošana
Project Runaway	Projekts Mēle	Realitātes		Burtisks tulkojums, adaptācija		Pielāgošana
Proud Mary	Lepnā Mērija	Drāma	Īpašvārds	Burtisks tulkojums/ Transliterācija		Svešādošana
Pure	Apsēstība	Drāma		Transkreācija		
Quarry	Akmeņlauzis	Drāma	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Reign	Vara	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Riviera	Rivjēra	Drāma	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija		Svešādošana

Rocco`s Modern Life	Roko modernā dzīve	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisk s tulkojums		Svešādošana
Running wild with Bear Grylls	Skrējiens savvaļā ar Bēru Grilsu	Dokumentāla is	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisk s tulkojums		Svešādošana
Scooby Doo! Mystery Incorporated	Skubijs Dū: Akciju sabiedrība "Mistērija"	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisk s tulkojums		Svešādošana
Scrubs	Dakterīši	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Seal Team	Jūras spēku komanda	Drāma		Adaptācija		Pielāgošana
Sex and the City	Sekss un lielpilsēta	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Single Parents	Vientuļo vecāku klubiņš	Komēdija		Burtisks tulkojums	Papildināts	Pielāgošana
Siren	Nāra	Drāma, trilleris, fantastika	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Smallville	Smolvila. Leģenda par Supermenu	Drāma, Piedzīvojumu , fantastika	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
SMILF	Vientuļās mates nedienas	Komēdija	Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Sopranos	Soprāno ģimene	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Southpark	Dienvidparks	Animācijas	Īpašvārds	Kalks		Pielāgošana
Star Trek	Zvaigžņu ceļš	Fantastika, Piedzīvojumu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Stargate	Zvaigžņu Vārti	Fantastika, Piedzīvojumu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Station 19	19. ugunsdzēsēju depo	Drāma		Adaptācija		Pielāgošana

Step by Step	Soli pa solim	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Superman	Supermens	Komēdija, Piedzīvojumu , fantastika	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija		Svešādošana
Swedish Dicks	Zviedru Okšķeri	Komēdija	Īpašvārds	Burtisks tulkojums/ adaptācija		Pielāgošana
Take Two	Otrais piegājiens	Komēdija		Transponēšana		Pielāgošana
Tattoo Nightmares Miami	Murgainie tetovējumi: Maiami	Realitātes	Īpašvārds	Transponēšana/ Transliterācija		Svešādošana
Teenage Mutant Ninja Turtles	Bruņurupuči nindzjas	Animācijas		Transponēšana	Saīsināts	Pielāgošana
The Resident	Rezidents	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Bachelorette	Vecmeita	Realitātes		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Young Doctor's Notebook	Kāda jauna ārsta piezīmes	Komēdija, drāma		Modulācija		Pielāgošana
The Bletchley Circle	Bletčlijas grupa	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija/ Modulācija		Svešādošana
The Musketeers	Musketieri	Trilleris, drāma	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Cardsharp	Kāršu spēlmanis	Drāma		Ekvivalence		Pielāgošana
The Tudors	Tjūdori	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
The Miniaturist	Miniatūrists	Drāma, detektīvs		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Flintstones	Flinstoni	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
The Cleveland Show	Klīvlenda šovs	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisk s tulkojums		Svešādošana

The Penguins of Madagascar	Madagaskaras pingvīni	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija/ transponēšana		Svešādošana
The Blacklist	Melnais saraksts	Trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Office	Ofiss	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Vampire Diaries	Vampīra dienasgrāmatas	Drāma	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The X Files	X faili. Slepenās lietas	Drāma, trilleris, fantastika		Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
The Bold and the Beautiful	Hameleonu rotaļas	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
The King of Queens	Ņujorkas karalis	Komēdija	Īpašvārds	Transponēšana/ Transkreācija		Svešādošana
The Good Fight	Taisnā tiesa	Drāma		Ekvivalence		Pielāgošana
The Comeback	Atgriešanās	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Knick	Nikerbokera slimnīca	Drāma	Īpašvārds	Transkreācija	Papildināts	Svešādošana
The Night Of	Tajā vakarā	Drāma		Transponēšana		Pielāgošana
The Wire	Noklausīšanās	Detektīvs, trilleris, drāma		Adaptācija		Pielāgošana
The Girlfriend Experience	Dārgā draudzene	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
The Flash	Zibsnis	Fantastika, piedzīvojumu	Īpašvārds	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Leftovers	Palikušie	Drāma		Modulācija		Pielāgošana
The Walking Dead	Staigājošie miroņi	Šausmu seriāls,		Burtisks tulkojums		Pielāgošana

		drāma, trilleris				
The Mentalist	Mentālists	Drāma	Reālija	Transliterācija		Svešādošana
The Big Bang Theory	Lielā sprādziena teorija	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Royals	Karaliskie grēki	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
The Inbetweeners	Pāraugušie	Komēdija	Reālija	Ekvivalence		Pielāgošana
Togetherness	Zem viena jumta	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
Top Gear	Top Gear	Realitātes		Netulkots		Svešādošana
True Detective	Īsts detektīvs	Drāma, detektīvs		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
True Blood	Īstās asinis	Drāma, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Turn	Pavērsiens: Vašingtonas spiegi	Drāma	Īpašvārds pievienots	Burtisks tulkojums	Papildināts	Svešādošana
Tutankhamun	Tutanhamons	Drāma	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija		Svešādošana
Twin Peaks	Tvīnpīka	Detektīvs, drāma, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Two and a Half Men	Divarpus vīri	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Under the Dome	Zem kupola	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Veep	Viceprezident e	Komēdija		Adaptācija		Pielāgošana
Velvet	Velvets	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Versailles	Versaļa	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Victorious	Lieliskie	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Vinyl	Vinils	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana

Walker Texas Ranger	Teksasas reindžers	Trilleris, drāma	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana
Wallander	Valanders	Trilleris	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Wasteland	Tuksnesis	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Westworld	Mežonīgo rietumu pasaule	Fantastika		Burtisks tulkojums	Papildināts	Pielāgošana
Will & Grace	Vils un Greisa	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
X Company	X sabiedrība	Trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Xena: Warrior Princess	Ksena: Karotāju Princese	Fantastika, Piedzīvojumu	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisk s tulkojums		Svešādošana
Younger	Jaunā es	Komēdija		Modulācija		Pielāgošana

2. pielikums

FILMU IEDALĪJUMS

Nosaukums ENG	Nosaukums LV	Žanrs	Reālija/ Īpašvārds	Tulkošanas stratēģija	Papildināts/ Saīsināts	Pielāgošana/ Svešādošana
10 cloverfield lane	Kloverfilda iela 10	Drāma, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija/Transp onēšana		Svešādošana
2 guns	2 stobri	Drāma, trilleris		Modulācija		Pielāgošana
22 Jump Street	Džampstrīt a 22	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija/transp onēšana		Svešādošana
30 Minutes or Less	Aplaupīt 30 minūtēs	Asa sižeta		Transponēšana/ Transkreācija		Pielāgošana
A Dog's Journey	Suņa ceļojums	Drāma, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
A Royal Night Out	Brīvdienas Londonā	Drāma, trilleris	Īpašvārds pievienots	Transkreācija		Svešādošana
A View to a Kill	Skats uz slepkavību	Asa sižeta		Modulācija		Pielāgošana
A Wrinkle in Time	Rieva laikā	Fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
After. After.	Pēc mūsu tikšanās	Drāma, Romantisk ā		Transkreācija		Pielāgošana
Amazing Spiderman	Apbrīnoja mais zirnekļcilvē ks	Fantastika, Piedzīvoju mu	Īpašvārds	Burtisks tulkojums/Kalks		Pielāgošana
Ashes in the Snow	Pelni sniegā	Drāma, Romantisk ā		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Avengers: Endgame	Atriebēji: Noslēgums	Fantastika, Piedzīvoju mu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Bad Samaritan	Nezvēra midzenis	Drāma, trilleris	Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Battleship	Karakuģis	Fantastika, trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana

Big Mommas 3: Like Father Like Son	Lielās mammas 3: kāds tēvs, tāds dēls	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Black Panther	Melnā pantera	Fantastika, Piedzīvoju mu	Īpašvārds	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Black Swan	Melnais gulbis	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Blackhat	Hakeris	Drāma, detektīvs		Ekvivalence		Svešādošana
Bohemian Rhapsody	Bohēmista rapsodija	Drāma, biogrāfija	Reālija	Transliterācija		Svešādošana
Bond 25	Bonds 25	Detektīvs, trilleris	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Bourne Legacy	Borna mantojums	Asa sižeta	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana
Boyhood	Puikas gadi	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Braven	Drosmīgais Breivens	Trilleris	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Bridesmaids	Līgavas māsas	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Brightburn	Brīnumbērns	Romantiskā, komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Burlesque	Burleska	Drāma, Romantiskā	Reālija	Transliterācija		Svešādošana
Burning Bright	Spožās liesmas	Trilleris, fantastika		Modulācija/Transponēšana		Pielāgošana
Captain Marvel	Kapteine Mārvela	Fantastika, Piedzīvoju mu	Īpašvārds	Transliterācija/burtisks tulkojums		Svešādošana
Captain America: the Winter Soldier	Kapteinis Amerika: ziemas kareivis	Fantastika, Piedzīvoju mu	Īpašvārds	Transliterācija/burtisks tulkojums		Svešādošana

Cars 3	Vāģi 3	Animācijas		Ekvivalence		Pielāgošana
Cats	Kaķi	Komēdija, drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Change Up	Samainīti vietām	Fantastika, komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Chronicle	Hronikas veidotāji	Piedzīvoju mu, fantastika		Burtisks tulkojums	Papildināts	Pielāgošana
Cinderella Man	Cerība Uzvarai	Drāma	Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Cobbler	Kurpnieks	Drāma, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Contraband	Kontraband a	Drāma, trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Creed	Krīds: Rokija mantojums	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Dallas Buyers Club	Dalassas pircēju klubs	Drāma		Burtisks tulkojums/Transliterā cija		Pielāgošana
Deadly Still	Foto piemiņai	Trilleris, šausmu		Transkreācija		Pielāgošana
Deadpool	Dedpūls	Piedzīvoju mu, Asa sižeta, komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Despicable Me	Nejaukais es	Animācijas		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Destroyer	Laiks atmaksai	Drāma, trilleris		Transkreācija		Pielāgošana
Devil	Nelabais	Trilleris, fantastika		Modulācija		Pielāgošana
Dilemma	Dilemma	Drāma, komēdija	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Dora and the Lost City of	Dora un zudusī Zelta	Piedzīvoju mu, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija/ Transponēšana		Svešādošana

Gold	pilsēta					
Downsizing	Samazināšana	Komēdija, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Downton Abbey	Dauntonas abatija	Drāma	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija		Svešādošana
Due Date	Paspēt laikā	Komēdija		Ekvivalence		Pielāgošana
Dumbo	Dambo	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Dunkirk	Denkerka	Asa sižeta	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Easy A	Vieglas uzvedības teicamniece	Komēdija	Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Eat, Pray and Love	Ēd, lūdzies un mīli	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Elyzium	Elizeja	Asa sižeta	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija		Svešādošana
Emoji Movie	Emodži filma	Komēdija	Reālija	Transliterācija, burtisks tulkojums		Svešādošana
Everything, Everything	It viss, it viss	Drāma, Romantiskā		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Evil dead	Ļaunie miroņi	Asa sižeta, šausmu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Excursionist	Ekskursante	Drāma, Asa sižeta		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Ex machina	Ex machina	Drāma, trilleris, fantastika	Reālija	Netulkots nosaukums		Svešādošana
Extremely Wicked Shockingly Evil and Vile	Pievilcīgs ļauns un slihts	Drāma, detektīvs		Ekvivalence/Modulācija		Pielāgošana
Fast & Furious Presents:	Ātrs un bez žēlastības: Hobss un	Asa sižeta	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana

Hobbs & Shaw	Šovs					
Faster	Ātrāk	Trilleris, drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Fifty Shades Darker	Tumsa piecdesmit nokrāsās	Drāma, Romantiskā		Transponēšana		Pielāgošana
Filth	Zaņķis	Drāma, trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
For the Good of Others	Dāvana	Drāma, trilleris		Transkreācija		Pielāgošana
Fright Night	Baiļu nakts	Šausmu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Galveston	Galvestona	Drāma, Asa sižeta	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Girl with the dragon tattoo	Meitene ar pūķa tetovējumu	Trilleris, detektīvs		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Godzilla: King of the Monsters	Godzilla: Briesmoņu karalis	Fantastika, Asa sižeta	Īpašvārds	Transliterācija/ Transponēšana		Svešādošana
Going the Distance	Mīlestības attālumā	Romantiskā		Transkreācija		Pielāgošana
Green Book	Ceļvedis	Drāma, komēdija	Reālija	Adaptācija		Pielāgošana
Green Hornet	Zaļais sirsenis	Piedzīvoju mu, komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Grey Gardens	Grejgārden sa	Drāma, dokumentālā filma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Grown ups	Lielie	Komēdija		Ekvivalence		Pielāgošana
Gulliver's Travels	Gulivera ceļojumi	Fantastika, Piedzīvoju mu	Reālija	Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana

Hanna	Hanna	Drāma, trilleris	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Heartbeats	Iedomātā mīlestība	Drāma, Romantisk ā		Transkreācija		Pielāgošana
Hellboy	Ellespuika	Fantastika, Asa sižeta	Īpašvārds	Kalks		Pielāgošana
Here Comes the Boom	Tusnis ringā	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Hereditary	Reinkarnāc ija	Šausmu, drāma		Transkreācija		Pielāgošana
He's Out There	Leļļu nams	Trilleris, šausmu		Transkreācija		Pielāgošana
High rise	Virsoņe	Drāma, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Hotel Mumbai	Mumbajas viesnīca	Drāma, trilleris	Īpašvārds	Transliterācija/ Transponēšana		Svešādošana
How to Train Your Dragon 3	Kā pieradināt pūķi 3	Animācijas		Modulācija		Pielāgošana
How Do You Know	Kā lai to zina...	Drāma, Romantisk ā		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
I Feel Pretty	Pilnīga skaistule	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
I Am Number 4	Es esmu ceturtais	Drāma, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
In Time	Laikā	Asa sižeta, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Inception	Pirmsākum s	Asa sižeta, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Inside man	Insiders	Trilleris, drāma		Transliterācija		Svešādošana
Jack and	Džeks un	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana

Jill	Džila					
John Wick: Chapter 3 Parabellum	Džons Viks 3: Parabellum	Asa sižeta, Piedzīvoju mu	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija/Aizņemšanās		Svešādošana
Journeymans	Izaicinājums	Drāma	Reālija	Adaptācija		Pielāgošana
Just Go With It	Izliecies par manu sievu	Romantiskā, komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Kick Ass 2	Kick ass 2: jaunie varoņi	Piedzīvoju mu, Asa sižeta	Īpašvārds	Aizņemšanās	Papildināts	Svešādošana
Lady Bird	Laiks lidot	Drāma, komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Let the Sunshine In	Vīrieši viņas dzīvē	Drāma, Romantiskā		Transkreācija		Pielāgošana
Little Fockers	Iepazīsties mazie Fakeri	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Long Shot	Tas tik ir pārītis!	Komēdija, Romantiskā		Transkreācija		Pielāgošana
Los Bando	Los bando	Komēdija	Īpašvārds, Reālija	Netulkots nosaukums		Svešādošana
Love and Other Drugs	Mīlestība un citas zāles	Romantiskā		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Lovey Dovey 3	Mīlestība pārvērtība 3	Romantiskā	Reālija	Adaptācija		Pielāgošana
Ma	Ma	Trilleris	Īpašvārds	Netulkots nosaukums		Svešādošana
Mad Max: Fury Road	Trakais Makss: Skarbais ceļš	Piedzīvoju mu, Asa sižeta, drāma	Īpašvārds	Transliterācija/Burtisks tulkojums		Svešādošana

Maleficent	Melnā feja Malefisenta	Fantastika, Piedzīvoju mu	Īpašvārds	Transliterācija	Papildināts	Svešādošana
Mama	Mamma	Trilleris, šausmu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Marnies Welt	Pūkainā spiedze	Animācijas	Īpašvārds, Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Mastermin ds	Gudrinieki	Komēdija		Ekvivalence		Pielāgošana
Me Before You	Pirms atkal tiksimies	Drāma, Romantisk ā		Transkreācija		Pielāgošana
Men in Black: International	Vīri melnā: Globālie draudi	Fantastika, Asa sižeta		Burtisks tulkojums	Papildināts	Pielāgošana
Minions 2	Minjoni 2	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Moneyball	Naudas spēle	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Mr. Right	Mans puisis slepkava	Romantisk ā		Transkreācija		Pielāgošana
Mr. Peabody & Sherman	Pībodija kungs un Šērmens	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Mr. Popper's Penguins	Popera kunga pingvīni	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija, transponēšana		Svešādošana
Native Son	Nācijas dēls	Drāma		Modulācija		Pielāgošana
Nebraska	Nebraska	Drāma, Piedzīvoju mu	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Need for Speed	Ātruma slāpes	Asa sižeta		Transponēšana, modulācija		Pielāgošana
Neighbors 2: Sorority	Sliktie kaimiņi 2	Komēdija		Transkreācija		Pielāgošana

Rising						
No Strings Attached	Nekādu saistību	Romantiskā		Ekvivalence		Pielāgošana
Now You See Me 2	Krāpšanas ilūzija 2	Piedzīvoju mu		Transkreācija		Pielāgošana
Octopussy	Astonkājis	Detektīvs, Piedzīvoju mu	Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Once Upon a Time... in Hollywood	Reiz Holivudā	Drāma, trilleris	Īpašvārds	Burtisks tulkojums/Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana
Other Guys	Rezerves policisti	Asa sižeta		Transkreācija		Pielāgošana
Papillon	Tauriņš	Drāma, trilleris	Reālija	Transkreācija		Pielāgošana
Paul	Pols	Komēdija, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Perfect Sense	Pēdējā mīlestība uz Zemes	Drāma, fantastika		Transkreācija		Pielāgošana
Pet Cemetery	Zvēru kapiņi	Trilleris, šausmu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Phantom Thread	Neredzamais pavediens	Drāma	Reālija	Modulācija		Pielāgošana
Pitch Perfect	Pirmklasīgās	Muzikāla komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Play or Die	Spēlē vai mirsti	Trilleris, šausmu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Playing It Cool	Nesasteigsim	Romantiskā, komēdija		Adaptācija		Pielāgošana
Pokémon Detective Pikachu POKÉMON®	Detektīvs Pikaču	Animācijas	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija	Saīsināts	Svešādošana

Premium Rush	Ātrā piegāde	Trilleris		Ekvivalence		Pielāgošana
Purge: Anarchy	Tīrīšana: anarhija	Asa sižeta	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Raid 2	Reids 2: asinspirts	Asa sižeta	Reālija	Burtisks tulkojums	Papildināts	Pielāgošana
Raw	Raw	Šausmu		Netulkots nosaukums		Svešādošana
Ready Player One	Spēle sākas	Piedzīvoju mu, fantastika		Adaptācija		Pielāgošana
Red Sparrow	Sarkanais zvirbulis	Drāma, trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Red Eye	Nakts reiss	Trilleris		Transkreācija		Pielāgošana
Rise of the Superheroes	Supervaroņi: Kā viss sākās	Dokumentālā filma		Transponēšana	Papildināts	Pielāgošana
Rise of the Planet of Apes	Pērtiķu planētas sākotne	Asa sižeta, fantastika		Transponēšana		Pielāgošana
Rocketman	Rocketman	Drāma	Īpašvārds	Netulkots nosaukums		Svešādošana
Rolling to You	Pie visa vainīga mīlestība	Romantiskā, komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
Roommate	Istabas biedre	Trilleris, drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Savages	Mežoņi	Asa sižeta, drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Saving Mr. Banks	Par Mēriju Popinsu un Benksa kungu	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija, transkreācija		Svešādošana
Scott Pilgrim vs the World	Skots Pilgrims pret pasauli	Piedzīvoju mu, fantastika	Īpašvārds	Burtisks tulkojums/Transliterācija		Svešādošana
Scouts vs Zombies	Skauti pret zombijiem	Šausmu, Asa sižeta	Reālija	Burtisks tulkojums/Transliterācija		Svešādošana

				cija		
Shazam!	Šezam!	Fantastika, Piedzīvoju mu	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Sing 2	Dziedi! 2	Animācijas		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Skyfall	Operācija "Skyfall"	Asa sižeta, trilleris		Aizņemšanās	Papildināts	Svešādošana
Slumdog Millionaire	Graustu miljonārs	Piedzīvoju mu, drāma	Reālija	Modulācija /Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Social Network	Sociālais tīkls	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Stockholm	Stokholma	Drāma		Transliterācija		Svešādošana
Suburbicon	Suburbikon a	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Suicide Squad	Pašnāvniek u vienība	Asa sižeta, fantastika		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Super 8	Super 8	Piedzīvoju mu fantastika		Aizņemšanās		Svešādošana
Takers	Grābēji	Trilleris, detektīvs		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Tangled	Sapinušies	Animācijas		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Terminator : Genisys	Terminator s: genisys	Asa sižeta, fantastika	Īpašvārds	Aizņemšanās/ Transliterācija		Svešādošana
That's My Boy	Svētdienas tētus	Drāma, komēdija		Transkreācija		Pielāgošana
The Queen's Corgi	Karalienes korgijs	Animācijas	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The White Crow	Nurijevs. Baltais krauklis	Drāma	Īpašvārds pievienots	Burtisks tulkojums, transkreācija	Papildināts	Svešādošana
The Professor and the Madman	Prāta trauslā robeža	Drāma, trilleris		Transkreācija		Pielāgošana

The Hustle	Krāpnieces	Komēdija		Adaptācija		Pielāgošana
The Curse of La Llorona	Raudošās sievietes lasts	Šausmu, trilleris	Īpašvārds	Transkreācija		Pielāgošana
The Sun Is Also a Star	Saule arī ir zvaigzne	Drāma, Romantiskā	Īpašvārds	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Secret Life of Pets 2	Mīluļu slepenā dzīve 2	Animācijas		Transponēšana		Pielāgošana
The Apparition	Parādīšanās	Trilleris, šausmu	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
The Boxtrolls	Kastīši	Animācijas	Reālija	Adaptācija		Pielāgošana
The Croods	Krūdi	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
The Lorax	Loraks	Animācijas	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
The Call	Palīgā sauciens	Trilleris		Modulācija	Papildināšana	Pielāgošana
Thing	Thing	Fantastika, trilleris		Netulkots nosaukums		Svešādošana
This Means War	Tā tad... karš!	Romantiskā, Asa sižeta		Modulācija		Pielāgošana
Too Big to Fail	Bez variantiem	Drāma		Transkreācija		Pielāgošana
Total Recall	Atcerēties visu	Trilleris, Asa sižeta		Ekvivalence		Pielāgošana
Tourist	Tūrists	Drāma, trilleris	Reālija	Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Tower Heist	Kā aplaupīt debesskrāpi	Asa sižeta		Modulācija, transponēšana		Pielāgošana
Town	Pilsēta	Trilleris, drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Traffic Stop	Apstāšanās	Dokumentālā filma		Transkreācija		Pielāgošana
Tron:	Trons:	Fantastika,	Īpašvārds	Transliterācija/		Svešādošana

Legacy	mantojums	Asa sižeta, Piedzīvoju mu		Burtisks tulkojums		
True Grit	Īstenā drošsirdība	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Ugly Dolls	Neglītās lellītes	Animācijas		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
United Skates	Skrituļslida s vieno	Dokumentā lā filma		Transponēšana		Pielāgošana
Unstoppable	Neapturam ais	Trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Us	Mēs	Trilleris		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Vow	Zvērests	Drāma, Romantisk ā		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Wall Street: Money Never Sleeps	Volstrīta: nauda nekad neguļ	Drāma	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija/Burtis ks tulkojums		Svešādošana
War horse	Kara zirgs	Drāma		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Warcraft	Warcraft: sākums	Fantastika, Asa sižeta	Īpašvārds	Aizņemšanās	Papildināts	Svešādošana
Neighborhood Watch	Kaimiņu patruļa	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Water for Elephants	Ūdens ziloņiem	Drāma, Romantisk ā		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
We Bought a Zoo	Mēs nopirkām zvērudārzu	Drāma, komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Wedding Crashers	Nelūgtie viesi	Komēdija		Adaptācija		Pielāgošana
Welcome Home	Ideālas lamatas	Drāma, trilleris		Transkreācija		Pielāgošana
What's Your	Kurš pēc kārtas?	Romantisk ā, komēdija		Transkreācija		Pielāgošana

Number?						
White house down	Uzbrukums baltajam namam	Trilleris, drāma	Īpašvārds, Reālija	Modulācija/Transponēšana/Kalks		Pielāgošana
Wind River	Vindrivers	Drāma	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Wolf of Wall Street	Volstrītas vilks	Drāma, komēdija	Īpašvārds, Reālija	Transliterācija/Transponēšana		Svešādošana
Wonder Park	Brīnumu parks	Animācijas		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
World Invasion: Battle LA	Uzbrukums pasaulei: kauja Losandželosā	Asa sižeta, fantastika	Īpašvārds	Transliterācija/burtisks tulkojums		Svešādošana
World's End	Pasaules gals	Fantastika, Piedzīvojumu		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
X men: First Class	X cilvēki: pirmā klase	Fantastika, Piedzīvojumu	Īpašvārds	Aizņemšanās/Burtisks tulkojums		Svešādošana
Yesterday	Vakardien..	Romantiskā, mūzikls		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Your Highness	Jūsu augstība	Komēdija		Burtisks tulkojums		Pielāgošana
Zoolander 2	Zūlanders 2	Komēdija	Īpašvārds	Transliterācija		Svešādošana
Zootopia	Zootropole	Animācijas	Īpašvārds	Modulācija		Svešādošana

3. pielikums

Dokumentārā lapa

Maģistra darbs „TV un kino filmu nosaukumu tulkošana” (Translation of TV and Cinema Film Titles) izstrādāts LU Humanitāro zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Marts Branks

31.05.2019

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Lekt. Svetlana Koroļova

31.05.2019.

Recenzents:

Studiju metodiķe: Agnese Kirovāne

31.05.2019

Darbs iesniegts Sastatāmās valodniecības un tulkošanas nodaļā 31.05.2019.

Darbu pieņēma:

Darbs aizstāvēts maģistra gala pārbaudījuma komisijas sēdē

2019. gada jūnijā, prot. Nr., vērtējums

Komisijas sekretāre: